

Werken aan vooruitgang kansen voor iedereen

Coalitieakkoord Deventer
2026-2030

INLEIDING

Samen bouwen aan Deventer: met elkaar, voor nu en later

Deventer heeft een herkenbaar eigen karakter: eigenzinnig en gastvrij, geworteld in historie en gericht op de toekomst. Een gemeenschap van stad en dorpen, van binnenstad en buitengebied, waar mensen het samen doen. Dat verleden en die kracht vormen het vertrekpunt van dit coalitieakkoord.

Deze coalitie, van PRO, Gemeentebelang en D66, wordt gevormd door mensen met verschillende achtergronden en levensverhalen, maar met gedeelde overtuigingen. In persoonlijke verhalen en ontmoetingen ontdekten we wat ons drijft: ervaringen die ons vormden, idealen en waarden die richting geven en dromen voor Deventer die ons verbinden. Daaruit komt een gemeenschappelijk DNA naar voren.

Gelijkwaardigheid en kansen voor persoonlijke groei

We staan voor gelijkwaardigheid en kansen voor persoonlijke groei. In Deventer telt iedereen mee. Verschillen mogen er zijn en geven kleur aan onze gemeente, maar ze mogen nooit leiden tot uitsluiting of ongelijkheid. Iedereen moet de vrijheid hebben om zichzelf te zijn en de kans krijgen om mee te doen – in wonen, werken, leren en leven. Iedereen voegt iets toe. Waar mogelijk stimuleren en ondersteunen we mensen om het beste uit zichzelf te halen.

We zijn ervan overtuigd dat we de Deventer samenleving mooier kunnen maken. Inwoners, overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de stad en de dorpen. We willen een bestuur zijn dat dichtbij staat, we moedigen ontmoeting in buurten en dorpen aan en we zoeken oplossingen die samen met de samenleving vorm krijgen. Stad en platteland versterken elkaar; de een kan niet zonder de ander.

Verantwoordelijkheid voor toekomstige generaties

Deze coalitie kiest voor vooruitgang en kijkt verder dan vandaag. We voelen een sterke verantwoordelijkheid voor toekomstige generaties. Dat vraagt om keuzes die de tijd kunnen doorstaan: zorgvuldig omgaan met ruimte, natuur en grondstoffen, investeren in kwaliteit en bouwen aan gemeenschappen waar latere generaties trots op zijn. Duurzame waarde toevoegen staat centraal.

Groeien in balans

Zo kijken we ook naar de woningbouwopgave en sturen we op groeien in balans: het toevoegen van voldoende betaalbare woningen voor de juiste doelgroepen, gecombineerd met het bouwen aan gezonde buurten. Met voorzieningen dichtbij en groene plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

Eerlijke en doordachte keuzes

We maken eerlijke en doordachte keuzes. Keuzes die recht doen aan mensen, aan de leefomgeving en aan de middelen die ons zijn toevertrouwd. Soms vraagt dat om durf, soms om geduld, altijd om transparantie. We kiezen voor beleid dat niet alleen effectief is, maar ook rechtvaardig.

Deventer wil een plek zijn waar mensen kunnen groeien, proberen en opnieuw kunnen beginnen. Een gemeente die stimuleert en ondersteunt, waar talent ruimte krijgt en waar falen geen eindstation is. We investeren in gelijke kansen, cultuur, sport, gezondheid en een veilige, groene leefomgeving waarin iedereen zich kan ontwikkelen.

Open en lerende blik

Tot slot werken we met een open en lerende blik. We verbinden de kennis en ervaring van Deventer met inzichten van elders, denken aan de lange termijn en hebben oog voor detail. Goed bestuur vraagt zowel om duidelijk visie als om aandacht voor de uitvoering, in grote keuzes én in het dagelijks handelen.

Met dit coalitieakkoord beschrijven we hoe we de komende jaren samen werken aan een Deventer dat eerlijk, verbonden en toekomstbestendig is. Een Deventer waar mensen zich thuis voelen en dat we met vertrouwen doorgeven aan volgende generaties.

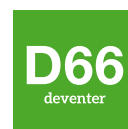
de fractievoorzitters,

Tjeerd van der Meulen
PRO

Hennie Eltink
Gemeentebelang

Fleur Albers
D66

Inhoud

VISIE

Toekomstbestendige wijken en dorpen	5
Wat we willen bereiken.....	6
Hoe we dit invullen	6
1. Wonen, werken en leven.....	9
1.1 Wonen.....	9
1.2 Buitengebied	13
1.3 Ruimte en leefomgeving	15
1.4 Bereikbaarheid en mobiliteit.....	17
1.5 Economie.....	21
1.6 Energie, klimaat, milieu en dierenwelzijn.....	24
1.7 Veiligheid	28
2. Samenleven, opgroeien en beleven	32
2.1 Bestaanszekerheid	32
2.2 Gezondheid, sport en welzijn.....	33
2.3 Kunst en cultuur.....	34
2.4 Erfgoed en archeologie.....	38
2.5 Evenementen	38
2.6 Jeugd.....	39
2.7 Onderwijs en ontwikkeling	41
2.8 Inclusie en samenleven	42
2.9 Opvang en inburgering	44
3. Dienstverlening en organisatie	46
3.1 Digitalisering	46
3.2 Dienstverlening en participatie	48
3.3 Strategische samenwerking.....	50
3.4 Financiële uitgangspunten	50
4. Samen werken aan goed bestuur	52
Ruimte in het akkoord en in de raad	52
We werken samen met de samenleving.....	52
Werken vanuit vertrouwen, met debat op de inhoud.....	52
College met vijf wethouders	53
5. Wethouders en portefeuillevindeling	54

VISIE

Toekomstbestendige wijken en dorpen

Deventer staat voor grote, samenhangende opgaven op het gebied van wonen, zorg, leefomgeving en veiligheid. Vergrijzing, stijgende zorgkosten, druk op de woningmarkt, een veranderende leefomgeving en spanningen op wereldniveau vragen om een andere manier van werken en organiseren. We kiezen daarom voor een stad en dorpen waarin inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven, elkaar weten te vinden en ondersteunen, en waar hulp dichtbij en toegankelijk is.

Deze opgaven raken aan zo goed als alle thema's en alle domeinen binnen de samenleving en binnen de gemeentelijke organisatie. Daarom wijden we het eerste hoofdstuk van dit coalitieakkoord aan de overkoepelende gedachte die daarbij steeds leidend is: een toekomstbestendige gemeente. Deze gedachte werken we vervolgens verder uit in de overige hoofdstukken.

Een toekomstbestendige gemeente is een gemeente waarin:

- mensen naar elkaar omzien en elkaar weten te vinden, ook als het even minder gaat;
- in elke wijk en elk dorp een plek is waar je terechtkunt voor ontmoeting, ondersteuning en praktische vragen;
- gezondheid en een prettige, groene, leefomgeving vanzelfsprekend onderdeel zijn van hoe we onze stad en dorpen inrichten;
- ondersteuning duidelijk, dichtbij en mensgericht georganiseerd is;
- inwoners, organisaties en gemeente samen werken aan oplossingen die passen bij de buurt.
- inwoners zelf- en samenredzaam zijn in tijden van crisis

We bouwen daarmee aan een samenleving die weerbaar en veerkrachtig is, waarin mensen samen en zelfstandig vooruit kunnen en waarin problemen eerder worden gezien en aangepakt.

Wat we willen bereiken

Onze inzet is gericht op:

- het versterken van de sociale basis, zodat mensen elkaar sneller weten te vinden en problemen niet onnodig escaleren;
- het vergroten van veerkracht van inwoners en gemeenschappen in stad én dorpen, ieder met hun eigen kracht en opgaven;
- het verbeteren van gezondheid en leefomgeving, met meer ruimte voor groen en ontmoeting;
- het beheersbaar houden van de zorgvraag door sterker in te zetten op preventie;
- het versterken van sociale cohesie en betrokkenheid.

De gemeente pakt hierin een actieve en verbindende rol: we zorgen voor samenhang, geven richting en maken samenwerking mogelijk, zonder het initiatief van inwoners en organisaties over te nemen.

Hoe we dit invullen

1. Een sterke sociale basis dichtbij

We investeren in plekken en netwerken waar mensen elkaar ontmoeten en ondersteunen. Dat zijn buurthuizen, verenigingen, sportvoorzieningen, maar ook informele netwerken van inwoners zelf.

Concreet betekent dit:

- dat er in wijken en dorpen herkenbare en toegankelijke plekken zijn waar inwoners terecht kunnen;
- dat we bestaande initiatieven en voorzieningen versterken en beter met elkaar verbinden;
- dat hulp en informatie eenvoudiger vindbaar en bereikbaar worden, zowel fysiek als digitaal;
- dat we initiatieven stimuleren waarin inwoners elkaar helpen, bijvoorbeeld door jong en oud te verbinden of woonruimte te delen;
- dat we meer de sociale netwerken inzetten, zoals dorpenplatforms en wijkteams.

Professionele ondersteuning blijft belangrijk en beschikbaar, maar we zetten nadrukkelijk ook in op de kracht van inwoners en gemeenschappen zelf.

2. Preventie en gezondheid als uitgangspunt

We verschuiven de focus van het oplossen van problemen naar het voorkomen ervan. Dat is beter voor inwoners én noodzakelijk om voorzieningen betaalbaar te houden.

We zetten in op:

- een groene en gezonde leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten;
- laagdrempelige vormen van contact en ondersteuning, met meer inzet op collectieve voorzieningen om te voorkomen dat problemen onnodig leiden tot zware zorg of individueel maatwerk;

- het versterken van sociale netwerken om eenzaamheid en problemen vroeg te signaleren;
- ondersteuning voor mantelzorgers en vrijwilligers;
- samenwerking met onderwijs en maatschappelijke partners om eerder in beeld te krijgen wat nodig is.

Door eerder te investeren, voorkomen we zwaardere en duurdere vormen van zorg op de lange termijn.

3. Maatwerk per wijk en dorp

Niet elke wijk of elk dorp is hetzelfde. Daarom kiezen we voor een aanpak die aansluit bij wat daar speelt.

Dat betekent:

- dat we per wijk of dorp kijken wat nodig is, welke krachten er zijn en daarop sturen;
- dat we werken vanuit de vragen en ervaringen van inwoners;
- dat we extra investeren in wijken of dorpen waar de opgaven het grootst zijn, om zo gelijke kansen voor inwoners te realiseren.

Deze manier van werken vraagt om duidelijke keuzes en een goede uitleg, maar zorgt er wel voor dat inzet terecht komt waar deze het meest nodig is.

4. Samenhang en anders organiseren

De opgaven raken meerdere domeinen tegelijk. Daarom werken we meer in samenhang.

We doen dit door:

- beleid op zorg, wonen, leefomgeving en veiligheid beter op elkaar af te stemmen;
- samenwerking tussen domeinen te vergemakkelijken door duidelijk af te spreken wie welke rol en verantwoordelijkheid heeft en wat voorrang krijgt;
- samenwerking tussen organisaties te versterken en verkokering tegen te gaan;
- ruimte te geven aan nieuwe werkwijzen en initiatieven;
- waar mogelijk te werken met meerjarige en minder versnipperde financiering.

Dit vraagt om een cultuur waarin vertrouwen, eenvoud en toegankelijkheid centraal staan.

5. Groene, leefbare en uitnodigende wijken en dorpen

Een prettige leefomgeving draagt direct bij aan gezondheid en welzijn.

We zetten in op:

- meer en beter groen in wijken en dorpen, met aandacht voor kwaliteit, biodiversiteit en gebruik;
- voldoende speel-, beweeg- en ontmoetingsplekken voor verschillende leeftijden;
- een goede balans tussen wonen, groen, bereikbaarheid en parkeren;
- een inrichting die uitnodigt tot bewegen en ontmoeting.

Daarbij zoeken we naar oplossingen die passen bij de beschikbare ruimte en de kenmerken van de omgeving.

6. Weerbare en veerkrachtige gemeenschappen

We willen dat onze inwoners beter voorbereid zijn op onverwachte situaties.

Dat betekent:

- dat we de zelfredzaamheid van inwoners versterken;
- dat mensen weten waar ze terecht kunnen bij vragen of in nood;
- dat bestaande locaties een rol spelen als steunpunt bij verstoringen;
- dat we blijven investeren in sociale en fysieke veiligheid.

Weerbaarheid gaat daarmee niet alleen over crisis, maar juist ook over het dagelijks kunnen terugvallen op elkaar.

1. Wonen, werken en leven

1.1 Wonen

Goed wonen is de basis van een goed leven. Deventer staat voor een grote en urgente woonopgave: tot 2040 moeten ruim 11.500 nieuwe woningen worden gebouwd, voor jongeren, gezinnen, ouderen en mensen die nu tussen wal en schip vallen. De coalitie pakt deze opgave daadkrachtig op, met tempo, oog voor betaalbaarheid, leefbaarheid, duurzaamheid en de kwaliteit van wijken en dorpen. Het bouwen van nieuwe woningen in Deventer is geen geïsoleerde opgave, maar draagt bij aan de vitaliteit van onze wijken en dorpen.

Wonen is een breed vraagstuk. Het gaat over prettig leven in een groene, bereikbare en gemengde omgeving -in stad én dorpen. De gemeente werkt samen met inwoners, corporaties en ontwikkelaars, en maakt keuzes die ook op lange termijn houdbaar zijn. Dit hoofdstuk bouwt onder andere voort op de afspraken met de provincie Overijssel, en op de intensieve samenwerking binnen het Platform Wonen Deventer. De uitvoering vraagt om daadkracht, efficiëntie en tempo.

Waar zetten we op in?

Woningbouwambitie

De woningbouwambitie van Deventer is stevig verankerd in afspraken met meerdere bestuurslagen. Die context bepaalt mede de speelruimte en de verplichtingen voor de komende periode.

Met de provincie Overijssel en het Rijk zijn afspraken gemaakt over een verdeling van 30-40-30 voor woningen op gemeentelijk niveau: dat betekent 30 % sociale huurwoningen, 40% betaalbare koop- en middenhuurwoningen, en 30 % vrije sector. Deventer haalt dit gemiddelde op dit moment. Per wijk/gebied kijken we wat passend is. De coalitie hanteert de komende periode ook deze verdeling. Afhankelijk van het gebied kunnen we hiervan afwijken als dit ten goede komt aan de diversiteit van de wijk.

Op basis van woningbehoefteonderzoek, financiële haalbaarheid en met het oog op het bevorderen van doorstroming kijken we of we binnen de 40% meer focus kunnen leggen op het betaalbare deel in plaats van op het duurdere deel.

De totale woningbouwambitie zoals benoemd in de ontwerp-Omgevingsvisie bedraagt 11.500 woningen van 2025 tot 2040. Die ambitie houden we vast. We werken naar een gemiddelde oplevering van 700 woningen per jaar. We blijven de demografische ontwikkelingen nauwkeurig monitoren en groeien in balans.

Op dit moment realiseren we binnen de gemeente Deventer 500 tot 600 woningen per jaar. Het vergroten van plancapaciteit en verhogen van tempo is noodzakelijk om de doelstelling te bereiken.

We houden de betaalbaarheid voor woningzoekenden structureel in de gaten en betrekken de uitkomsten van het woningbehoefteonderzoek bij de actualisatie van het beleid.

We ondersteunen Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), zelfbouw en woningdelen - ook via een woningdeelbonus waarbij wachttijden bij samenwonen kunnen worden opgeteld. Dit doen we zowel in de dorpen en het buitengebied als in de stad.

We verevenen tussen winstgevende locaties en verlieslatende locaties. Dit maakt gerichte sturing op betaalbare woningbouw mogelijk.

We waarderen de intensieve samenwerking binnen het Platform Wonen en zetten deze voort om onze ambities te verwezenlijken.

Anders werken: efficiënter en slagvaardiger

Bij de ambitie om snel te bouwen hoort de ambitie om procedures waar mogelijk te versnellen. We onderzoeken de komende periode wat hiervoor de beste manieren zijn. De kwaliteit moet passen binnen het karakter van onze gemeente, waarbij we waken

voor het stapelen van te veel eisen en ambities. Dit vraagt aandacht voor de context (onder andere cultuurhistorie) en de samenhang tussen verschillende plannen. Ook in onze nieuwbouw willen we onderscheidend zijn en blijven.

We kijken binnen gebieden gericht welke kwaliteiten we waar kunnen versterken. Te denken valt aan natuurinclusiviteit, klimaatadaptatie en circulariteit.

We verkennen de mogelijkheid van een snelloket voor kleine bouwprojecten (tot circa vijf woningen) om initiatieven sneller van de grond te krijgen.

Woningbouwlocaties

De omvang van de opgave maakt dat Deventer zowel inbreidings- als uitbreidingslocaties nodig heeft.

Inbreiding en verdichting

We blijven verdichtingskansen in beeld brengen.

We stimuleren wonen boven winkels, woningsplitsing en innovatieve bouwmethodes zoals optoppen, bijkoppen en uitplinten van bestaande panden. Een aanjaagteam moet ervoor zorgen dat hier de komende periode meer resultaat mee bereikt gaat worden. Bij vergunningverlening van woningsplitsing toetsen we op leefbaarheid.

We verkennen de mogelijkheden om wonen, werken en voorzieningen te concentreren bij OV-knooppunten. We investeren in gebiedsontwikkeling rond onze stations. We onderzoeken specifiek de mogelijkheden rond station Colmschate.

Uitbreidingslocaties

Om de woningambitie te halen zijn naast inbreiding ook uitbreidingslocaties nodig. We zetten de zoektocht naar een nieuwe uitbreidingslocatie voor de woningbouwopgave voort, met de wetenschap dat een besluit over woningbouw op het Stadsland deze coalitieperiode niet aan de orde is.

Naast Wechelerhoek zien we Baarlerhoek als uitbreidingslocatie. Bij de planuitwerking houden we rekening met het dorpse karakter van Schalkhaar.

Dorpen en buitengebied

De dorpen bieden kansen: gecombineerd bouwen voor jongeren en ouderen in één complex is een aantrekkelijke en schaalbare aanpak.

We bieden ruimte voor transformatie in het buitengebied - zoals het omzetten van voormalige agrarische erven naar woningen of kleinschalige bedrijven - via maatwerk binnen het beleid 'Kansen uit Buiten'. Dit beleid ontwikkelen we door.

Bescherming van huurders en kopers

We handhaven de zelfbewoningsplicht voor nieuwbouwwoningen en breiden de opkoopbescherming indien nodig en waar mogelijk uit.

We optimaliseren ons pandenoverleg, waar meldingen binnenkomen over bijvoorbeeld huisjesmelkers, meldingen van discriminatie en te hoge huren.

We actualiseren de Huisvestingsverordening om lokale voorrang - voor inwoners en mensen met economische of sociale binding - wettelijk te verankeren

We voeren een leegstandsheffing in zodra de landelijke wetgeving dit mogelijk maakt, en hanteren een leegstandsverordening om langdurige leegstand van bewoonbare panden tegen te gaan.

Goed wonen voor iedereen

Iedere Deventenaar verdient een woning die past bij de levensfase, behoefte en portemonnee. De coalitie geeft bijzondere aandacht aan groepen die nu moeilijk aan een passende woning komen.

Starters, jongeren en studenten

We zetten in op voldoende compacte en betaalbare woningen in stad en dorpen voor jongeren, zodat zij een wooncarrière in Deventer kunnen opbouwen.

We stimuleren studentenwoonruimte door aanbieders als DUWO passende locaties aan te bieden en hen actief te betrekken bij nieuwbouwplannen.

Waar zich mogelijkheden voordoen voor flexwoningen, stimuleren we deze kansen met partners als snelle oplossing voor spoedzoekers.

Senioren en doorstroming

We stimuleren meer levensloopbestendige woningen en woonzorgvormen in alle wijken zoals aanleunwoningen, ouderenhofjes, geclusterde woonzorg en generatieprojecten, in overleg met corporaties en zorginstellingen.

We ondersteunen senioren die kleiner willen wonen met de wooncoach, zodat doorstroming op gang komt.

Kwetsbare groepen

Niemand hoeft op straat te slapen. We zetten in op preventie van dakloosheid en zetten huisvesting via 'Onder de Pannen' voort.

We versterken de aanpak 'housing first', samen met corporaties en zorginstellingen: een permanent dak boven het hoofd als startpunt voor herstel en perspectief.

We realiseren speciale woonvormen (zoals Skaeve Huse) voor mensen die een prikkelarme woonomgeving nodig hebben.

Arbeidsmigranten verdienen goede, veilige en waardige huisvesting. De gemeente stelt kwaliteitsnormen en handhaaft actief.

We bieden statushouders perspectief op woonruimte in Deventer, in samenwerking met de corporaties.

Eigen initiatief en maatwerk

We geven ruimte voor woningsplitsing en hospita-regelingen waar dit past in de omgeving.

We erkennen de woonwagencultuur en handhaven de toevoeging van enkele standplaatsen per jaar, in samenspraak met de gemeenschap.

We werken aan passende woon-werklocaties voor kermisexploitanten.

Grondpolitiek en gemeentelijk vastgoed

We voeren dynamisch grondbeleid om betaalbaarheid en kwaliteit te borgen en speculatie te bestrijden. We zetten het Voorkeursrecht indien nodig in om tijdig gronden te verwerven.

We verkennen welke instrumenten passend zijn, zoals erfpacht, om betaalbare woningbouw mogelijk te maken.

Gemeentelijke grond en vastgoed worden ingezet voor maatschappelijke doelen; we verkopen ze niet zomaar.

Duurzaam en klimaatbestendig bouwen

We dagen eigenaren en ontwikkelaars uit om te streven naar energielabel A+++ en het gebruik van circulaire materialen.

We stimuleren bouwen met biobased materialen (hout, plantaardig isolatiemateriaal).

In samenspraak met de corporaties kijken we wat er nodig is om de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad te halen of te versnellen.

Bij alle nieuwbouwplannen is natuurinclusiviteit standaard: ruimte voor dieren, biodiversiteit en ontharding maken integraal deel uit van de plannen.

Leefbaarheid, DNA van Deventer en regionale samenwerking

De grote nieuwbouwopgave mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid en de herkenbaarheid van Deventer. Naarmate de schaal toeneemt, stellen we ons de vraag: houden we Deventer ook herkenbaar? De betekenis is dat we ook kijken naar de kwaliteit en samenhang tussen de verschillende plannen.

In nieuwbouwplannen borgen we het Deventer DNA: de blik over de eigen grenzen, met oog voor de historie, de verbinding met de IJssel, de combinatie van het stevig stedelijk karakter met de dorpse en landschappelijke kwaliteiten in het waardevolle buitengebied. Zo zorgen we dat opschaling niet ten koste gaat van herkenbaarheid en eigenheid.

We houden aandacht voor leefbaarheid in bestaande wijken en dorpen: goede openbare ruimte, voorzieningen en sociale cohesie zijn randvoorwaarden voor kwalitatieve groei.

Nieuwe woonlocaties gaan gepaard met de benodigde voorzieningen: huisartsen, scholen, kinderopvang en groen komen mee, niet achteraf.

Participatie van omwonenden en woningzoekenden is een standaard onderdeel van elk planproces. We benutten onder meer het experiment IkWillem om woningzoekenden een stem te geven.

We kiezen voor gemengde wijken en dorpen: sociale menging en diversiteit in woonvormen voorkomen concentratie van problemen.

We versterken de actieve regionale samenwerking met buurgemeenten in de Stedendriehoek en de regio West-Overijssel zodat wonen, werken en voorzieningen goed op elkaar aansluiten. We werken aan een gezamenlijke visie op de toekomst van wonen, werken, natuur en bereikbaarheid in onze regio in het Ontwikkelperspectief 2050.

1.2 Buitengebied

Bouwen aan een Vitaal Platteland en een Toekomstbestendig Buitengebied

Het buitengebied met zijn dorpen en kernen is een onmisbaar en gewaardeerd onderdeel van onze gemeente. We koesteren de unieke identiteit van elk dorp en versterken de sociale basis door het ondersteunen van lokale initiatieven en verenigingen die de leefbaarheid vergroten. De eigen kracht van de dorpsgemeenschappen vormt hierbij het fundament.

Met de Kracht van Salland werken we samen met inwoners en organisaties aan nieuwe ontwikkelingen voor een vitaal Salland.

We investeren in sterke ontmoetingsplekken, zoals dorpshuizen en brede voorzieningen, en zorgen dat de gemeente hierin een faciliterende en ondersteunende partner is.

Met de dorpsondersteuner en dorpsmanager werken we aan de sociale en economische kracht van dorpen.

Wonen naar lokale behoefte

Om de vitaliteit van de dorpen te behouden, bieden we ruimte voor kleinschalige woningbouw die aansluit bij de lokale vraag. Hierbij ligt de focus op betaalbare woningen voor starters, jongeren en senioren, zodat zij in hun eigen dorp kunnen blijven wonen.

We benutten de ruimte in het buitengebied slim: we stimuleren de omzetting van vrijkomende agrarische bebouwing nieuwe woon- of kleinschalige werkbestemmingen te stimuleren. Dit doen we onder andere door het beleid 'Kansen uit Buiten' verder door te ontwikkelen.

We staan open voor innovatieve woonvormen zoals (pre-)mantelzorgwoningen en ouderenhofjes. Daar waar passend staan we de bouw van woningen toe in ruil voor de aanleg of versterking van natuur en landschap.

Toekomst voor de landbouw en het Sallandse landschap

We zetten in op een vitale plattelandseconomie waarin de agrarische sector een belangrijke rol speelt. We trekken samen op met partners in het landelijk gebied om kansen te benutten.

We bieden ontwikkelruimte aan toekomstbestendige (gezins)bedrijven en ondersteunen agrariërs bij de overgang naar duurzame en biologische landbouw.

Samen met partners in het buitengebied maken we ons sterk om koploperprojecten van de grond te krijgen. We koesteren bestaande landbouwproducenten die streekproducten maken en bijdragen aan het toerisme.

Projecten voor de lokale productie van voedsel zoals 'Van Onze Grond' of biobased bouwmaterialen kunnen de omschakeling van de landbouw versterken. Via initiatieven zoals 'Salland Loont' belonen we agrariërs voor hun inzet voor natuur- en landschapsbeheer en het versterken van de biodiversiteit.

Het Sallandse landschap, de uiterwaarden, landgoederen en groene bufferzones tussen stad en dorp beschermen we en waar mogelijk

versterken we ze. Daarbij zijn water en bodem sturend voor ruimtelijke keuzes. De groenblauwe hoofdstructuur is leidend. We onderzoeken mogelijkheden om intensieve teelten zoals lelieteelt te beperken en nieuwe initiatieven te voorkomen.

Recreatie en toerisme zijn kansen voor de leefbaarheid van ons buitengebied, in een vorm die past bij de kwaliteit van ons landschap en het agrarisch gebruik ervan.

We zetten ons in voor een goede balans tussen rust en recreatie in natuurgebieden.

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en maakt regionale en biologische producten onderdeel van de eigen aanbestedingen. Die voorkeur dragen we uit naar organisaties waarmee de gemeente een subsidie- of aanbestedingsrelatie heeft.

Bereikbaarheid en verbinding

De verbinding tussen stad en platteland wordt versterkt, zowel fysiek als recreatief. We investeren in veilige en brede wandel- en fietspaden en snelfietsroutes die de dorpen met de stad verbinden. Het openbaar vervoer in het buitengebied wordt slimmer georganiseerd door een combinatie van reguliere lijnen en innovatieve vormen van (deel) vervoer op maat.

1.3 Ruimte en leefomgeving

Deventer is ruim 134 vierkante kilometer groot. Naast de prachtige historische stad, levendige wijken, mooie dorpen en kernen en vitaal platteland kent de gemeente ook een groot areaal openbare ruimte. Die openbare ruimte is van ons allemaal.

De komende jaren staan er forse opgaven te wachten die ruimte vragen en druk leggen op onze schaarse gezamenlijke ruimte. De ambitieuze Omgevingsvisie vormt het alomvattend kader voor de ruimtelijke keuzen die de komende jaren gemaakt moeten worden. In deze visie wordt gekozen voor 'brede welvaart': een toekomst waarin naast economische welvaart ook welzijn, gezondheid, duurzaamheid en gelijke kansen voorop staan.

Meer verdichting vraagt om meer aandacht voor een hoogwaardige leefomgeving. Een groene, gezonde en toegankelijke leefomgeving is onmisbaar voor prettig wonen, werken en ontspannen. Daarom investeren we in een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen, spelen, ontmoeten en ontspannen. Speelplaatsen zijn belangrijke ontmoetingsplekken, niet alleen voor kinderen, maar ook voor (groot)ouders en andere buurtbewoners. We werken aan een leefomgeving die toegankelijk is voor oud en jong, met of zonder beperking.

Waar zetten we op in?

Omgevingsvisie en programma Leefomgeving

In december 2026 besluit de raad over de definitieve Omgevingsvisie die vooruitkijkt naar 2040. Deze Omgevingsvisie geeft de koers voor toekomstig ruimtelijk beleid.

De Visie Leefomgeving uit 2014 wordt in 2027 geactualiseerd aangeboden aan de gemeenteraad, in de vorm van een omgevingsprogramma Leefomgeving. We houden vast aan het kwaliteitsniveau van onderhoud voor de openbare ruimte, en waar mogelijk doen we er op bepaalde plekken een schepje bovenop. We zetten in op ecologische inrichting en beheer van de openbare ruimte.

Afval op straat is een ergernis van velen. In het omgevingsprogramma Leefomgeving doen we voorstellen hoe we meer grip kunnen krijgen op zwerfafval, illegale stort en bijplaatsingen.

We anticiperen op ontwikkelingen die in toenemende mate effect hebben op de openbare ruimte, zoals klimaatverandering en de energietransitie. Denk aan de aanleg van wateropvanggebieden voor extreme regenval, het vasthouden van regenwater bij droogte en voldoende groen in de strijd tegen hittestress.

In 2027 evalueren en actualiseren we het klimaatadaptatieplan uit 2021, en we vormen het om tot een omgevingsprogramma.

Investeren in openbare ruimte

Kapitaalgoederen (bruggen, wegen, straatmeubilair, speeltuinen, openbaar groen en dergelijke) zijn belangrijke onderdelen van de openbare ruimte. Ze dragen bij aan gezonde en leefbare wijken en dorpen. De kwaliteitstoestand van de openbare ruimte verbetert, maar is nog niet volledig op orde. We blijven vasthouden aan de in 2023 ingezette koers om structureel meer te investeren in onze kapitaalgoederen.

We houden goed de vinger aan de pols hoe het gaat met onze kapitaalgoederen. Daarom ontvangt de raad jaarlijks een update over de voortgang en de staat van de kapitaalgoederen zodat hij deze kan betrekken bij de financiële keuzen.

Buitenspelen en bewonersinitiatieven

Buitenspelen helpt kinderen in hun ontwikkeling, kinderen leren grenzen kennen en verleggen, maken vriendjes en ontdekken de buurt.

We hebben extra aandacht voor speelplekken en -toestellen voor kinderen met een handicap en voor uitdagende natuurspeelplekken waar kinderen op speelse wijze kennis maken met de natuur. Het speelbeleidsplan 'Gezond buiten in beweging in Deventer' uit 2023 wordt geëvalueerd en zonodig geactualiseerd in 2028.

Wie de wijk kent, weet wat werkt. We laten inwoners actief meedenken over de inrichting en het beheer van hun leefomgeving. Van geveltuin tot buurttuin, van speelplek tot plein: bewonersinitiatieven krijgen ruimte en ondersteuning. De gemeente staat open voor bewonersinitiatieven en denkt mee.

Natuur, groen en biodiversiteit

We versterken de positie van natuur en biodiversiteit in beleid en uitvoering. Het vastgestelde biodiversiteitsplan vormt hiervoor de basis. De doelstellingen uit de Natuurherstelwet zijn het uitgangspunt voor het herstel van de biodiversiteit in Deventer.

We werken het omgevingsprogramma voor de groenblauwe hoofdstructuur en het Natuurnetwerk Deventer verder uit, zodat leefgebieden voor planten en dieren worden verbeterd en verbonden. Ook verkennen we hoe de intrinsieke waarde van natuur beter herkenbaar kan worden meegenomen in besluitvorming. Hiervoor starten we een zorgvuldig afgebakende pilot Rechten voor de Natuur, zoals aanbevolen door de Klimaatraad.

We zijn zuinig op 'onze' bomen. Bij de uitvoering van werkzaamheden in de openbare ruimte, bijvoorbeeld bij de problematiek van wortelopdruk, hanteren we de 'bomenladder'. Deze prioriteitsvolgorde, waarbij boombehoud het uitgangspunt is, verankeren we in omgevingsprogramma's.

Bij nieuwe wijken passen we de 3-30-300-richtlijn toe als uitgangspunt voor een gezonde en klimaatbestendige leefomgeving: vanuit elke woning zijn minimaal drie bomen zichtbaar, per wijk bestaat ten minste 30% uit boomkroonbedekking en iedere inwoner woont op maximaal 300 meter afstand van openbaar groen. In bestaande wijken hanteren we deze richtlijn als streefwaarde. Daarmee werken we aan verkoeling, gezondheid, biodiversiteit en een aantrekkelijke openbare ruimte.

We blijven investeren in bomen, parken, plantsoenen en bloemrijke bermen. Het groenbeleid en bomenbeleid worden geactualiseerd, waarbij het uitgangspunt 'plan volgt boom' sterker wordt verankerd. Het bestaande laanbomenbeleid wordt geëvalueerd aan de hand van actuele ecologische en landschappelijke inzichten.

We houden vast aan de ambitie om het bomenareaal wezenlijk uit te breiden en streven naar een robuuste, diverse en klimaatbestendige groenstructuur. De boomkroonmonitor blijft een belangrijk hulpmiddel om inzicht te behouden in hittestress en het noodzakelijke bomenareaal.

Voor parken en plantsoenen is ecologisch beheer het uitgangspunt, met aandacht voor biodiversiteit, recreatie, veiligheid en uitvoerbaarheid. We houden onderhoud, kwaliteit en planning van het groenbeheer opnieuw tegen het licht. Dit doen we onder andere voor herkenbare plekken zoals de Douwelerkolk, Zandwetering, het Rijsterborgherpark en het Worplantsoen.

We zetten acties voor vergroening door, zoals het stimuleren van onttegelen, groene daken, heggen, geveltuinten en het afkoppelen van regenwater. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door te onderzoeken waar verharding in de openbare ruimte kan worden vervangen door groen.

Bij nieuwe aanplant kiezen we zoveel mogelijk voor een mix van streekeigen bomen, struiken en planten. Zo verbinden we klimaatadaptatie met biodiversiteit en leefkwaliteit.

1.4 Bereikbaarheid en mobiliteit

Mobiliteit stelt mensen in staat om te werken, boodschappen te doen of vrienden en familie te bezoeken. Dagelijks verplaatsen we ons binnen, van en naar de gemeente. Deventer is goed bereikbaar vanwege de strategische ligging aan het spoor, de rivier en de snelweg. Die bereikbaarheid willen we behouden en versterken. Daarbij streven we zoveel mogelijk naar duurzame mobiliteit voor een gezonde, verkeersveilige en leefbare gemeente.

De bestaande wegenstructuur in Deventer kent nu al knelpunten in verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid. De woningbouwambitie en de verwachte groei van de stad en dorpen vergroten de verkeersdruk op de hoofdwegen van Deventer. Tegelijkertijd biedt de overgang naar duurzame mobiliteit kansen om andere keuzes te maken. Onze inzet is gericht op het verminderen, veranderen en verschonen van mobiliteit. Daarbij houden we vast aan het STOMP-principe: we geven prioriteit aan Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, daarna aan Mobiliteitsdiensten zoals deelvervoer en als laatste de Privéauto.

Waar zetten we op in?

Stappen en trappen

Lopen en fietsen zijn de meest duurzame vormen van mobiliteit. Bovendien dragen ze bij aan een prettige en schone leefomgeving en een gezonde samenleving. Het moet vanzelfsprekend zijn om te lopen of fietsen. Dat willen we zoveel mogelijk stimuleren door wandelaars en fietsers voldoende ruimte te bieden en voorrang te geven op andere vormen van mobiliteit.

Zo streven we ernaar dat veel van de dagelijkse voorzieningen binnen 15 minuten te voet of met de fiets bereikbaar zijn. We geven prioriteit aan aantrekkelijke, snelle en veilige loop- en fietsroutes tussen wijken en dorpen, waarbij fietsers niet in de knel komen met auto- en landbouwverkeer.

We gaan voortvarend aan de slag met het geactualiseerde programma 'Fiets voorop in Deventer', waarbij de volgende punten de hoogste prioriteit hebben:

- Op wegen waar auto's en fietsen samen rijden, voeren we sneller een maximumsnelheid van 30 km/u in. Dit gaat samen met een passende inrichting, zoals vrijliggende en brede fietspaden, fietsstroken en fietsstraten. Veilige fietspaden helpen om ongevallen te voorkomen. We hebben extra aandacht voor veilige schoolroutes, zodat kinderen lopend of met de fiets naar school kunnen.
- De komende jaren verbeteren en vergroten we de stallingsmogelijkheden in de hele stad die afgestemd zijn op diverse fietstypen en gekoppeld aan mobiliteitsknooppunten. Naast veilig stallen is het ook mogelijk om fietsaccu's op te laden. Bij de realisatie van nieuwe woningen voegen we een fietsparkeernorm toe.
- We geven voorrang aan fietsers. We zetten bijvoorbeeld in op minder wachttijd bij verkeerslichten, meer prioriteit voor de fiets op belangrijke routes en betere oversteekbaarheid. We onderzoeken de mogelijkheden voor ongelijkvloerse kruisingen bij barrières zoals bij het spoor, A1 en het Hanzetracé.
- We voeren campagnes gericht op gedrag en educatie om jonge en oudere fietsers te stimuleren om de fiets te pakken.
- We verbeteren het fietsnetwerk en de bereikbaarheid van Deventer op de fiets, binnen onze gemeente maar ook regionaal. Met zogenaamde doorfietsroutes vergroten we de bereikbaarheid van Deventer voor fietsers.

Publieke mobiliteit

Goed openbaar vervoer is niet alleen duurzaam, maar ook een belangrijke voorziening voor mensen die zich niet op een andere manier kunnen verplaatsen.

Bij busvervoer, doelgroepenvervoer, kleine bussen met flexibele rijtijden en haltetaxi's staat de gebruiker centraal. Goede vervoerverbindingen zijn belangrijk voor de bereikbaarheid en leefbaarheid van de wijken, dorpen en het buitengebied. We trekken samen met de provincie en regio op, waarbij we verschillende vormen van (openbaar) vervoer slim combineren om beter aan te sluiten op wensen van reizigers. Zo maken we Deventer beter bereikbaar.

Ontwikkelingen op en rond stations

ProRail werkt aan plannen voor een vierde perron om de groei van het treinverkeer op te vangen. Dit extra perron maakt het spoor betrouwbaarder, vermindert vertragingen en zorgt dat er meer treinen kunnen rijden richting Randstad, Zwolle, Twente en Arnhem. Het vierde perron is belangrijk voor de (internationale) bereikbaarheid van de stad en regio, voor forenzen, studenten en bezoekers, en ondersteunt de verdere groei van Deventer als regionaal knooppunt.

Omdat het vierde perron nu concreet in beeld is geven we de voorkeur aan verbreding van de bestaande reizigerstunnel om de verbinding tussen Voorstad en de binnenstad te versterken boven de aanleg van een afzonderlijke tweede tunnel voor fietsers en voetgangers.

We zetten ons in voor de realisatie van een treinstation in Bathmen en verdubbeling van het spoor richting Olst.

We lobbyen voor andere routes voor goederenvervoer over het spoor die niet dwars door de stad gaan vanwege geluidshinder en veiligheidsrisico's.

In de buurt van stations kiezen we voor woningbouw vanwege de uitstekende bereikbaarheid met duurzaam openbaar vervoer en het brede aanbod van voorzieningen.

Deelmobiliteit

Met deelmobiliteit verschuift de standaard van ‘bezit’ van een voertuig naar ‘gebruik’ van een voertuig. Dit is niet alleen duurzaam, maar scheelt ook ruimte en kosten voor de gebruiker.

Bij woningbouwlocaties waarbij dit passend is, willen we voorrang geven aan plekken voor deelauto's in plaats van reguliere parkeerplekken. Deelmobiliteit in bestaande wijken en dorpen verdient extra aandacht, om te zorgen voor een betere en evenwichtigere spreiding over de hele gemeente.

Privé-auto

De auto blijft een belangrijk vervoermiddel. We houden vast aan de herijkte hoofdwegenstructuur. Door autoverkeer te bundelen op hoofdwegen ontstaat in de wijken en dorpen meer leefruimte, meer groen en meer ruimte voor lopen en fietsen. Door gaand verkeer rijdt, volgens het zogenoemde dakpan-principe, over hoofdwegen zoals de N348 en het Hanzetracé.

Op deze trajecten nemen we maatregelen om de doorstroming te bevorderen. Zo werken we deze periode aan de realisatie van ongelijkvloerse kruispunten op het Stads lint Keizerslanden, zoals aan de Van Oldenielstraat en de fietstunnel bij winkelcentrum Keizerslanden. Op die manier neemt de leefbaarheid daar en in andere delen van de stad toe en kunnen fietsers snel en veilig de binnenstad bereiken.

Op gebiedsontsluitingswegen passen we in fasen de maximumsnelheid aan naar 30 km/u.

Om toe te kunnen werken naar een autoluwe Welle lossen we deze periode de grootste knelpunten op het Hanzetracé en de N348 op, zodat de Welle het autoluwe visitekaartje van Deventer wordt. We gaan ondertussen op de Welle al wel een eerste stap zetten met een 30 km/u zone om een comfortabele oversteeek ter hoogte van het pontje en de Nieuwe Markt te realiseren, waarmee we ruim baan geven aan voetgangers en fietsers. Zo versterken we bovendien de verbinding tussen de historische stad en de IJssel.

Met de besluitvorming over het Omgevingsprogramma Mobiliteit Binnenstad en Periferie leggen we in 2026 de basis voor een leefbare, veilige en gastvrije binnenstad en schilwijken daaromheen, waarin lopen, fietsen en openbaar vervoer centraal staan en de auto een passende plek houdt.

Met ons parkeerbeleid werken we aan een gastvrije, leefbare, economisch vitale en schone gemeente. Met nieuwe mobiliteitshubs, bijvoorbeeld aan de Handelskade en het Roto-terrein, gaan we inwoners en bezoekers van de binnenstad en omliggende schilwijken in de komende jaren op loopafstand een alternatief bieden voor parkeren op straat.

We verminderen op diverse plekken het aantal parkeerplaatsen op straat zodra de mobiliteitshubs klaar zijn.

We vergroten de vergunningszones in de schilwijken rond de binnenstad om de leefbaarheid te beschermen. Parkeren blijft daar mogelijk voor bewoners, maar bezoekers motiveren we op die manier om voor mobiliteitshubs te kiezen.

Bij alle nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zorgen nieuwe parkeernormen voor auto en fiets voor duidelijkheid, minder parkeerdruk en ruimte voor lopen en fietsen.

Het is positief dat steeds meer auto's van fossiel overgaan op elektrisch. Om die ontwikkeling te stimuleren zorgen we voor voldoende openbare laadplaatsen en vergroten we de mogelijkheden voor eigen laadplaatsen.

In overleg met ondernemers voeren we in de binnenstad eind 2027 een zero-emissiezone in om de stadslogistiek te verduurzamen. We onderzoeken de passende plekken voor goed verspreide pakketkluisen in stad en dorpen. Daarnaast onderzoeken we logistieke hubs aan de randen van de stad met mogelijkheden voor elektrische (fiets) bezorging). Het doel daarbij is: minder ritten, minder verkeersdruk en een schonere stadslogistiek.

Beroepshaven

Ook over water kiezen we voor een goede bereikbaarheid. Bovendien is goederenvervoer over water duurzamer dan vervoer over de weg. De beroepshaven, Port of Deventer, is strategisch gelegen en belangrijk voor onze (circulaire) economie.

Om het potentieel van de beroepshaven voor Deventer en de Stedendriehoek beter te benutten is het nodig om de Prins Bernhardsluis te moderniseren, zodat deze toegankelijk wordt voor de nieuwste binnenvaartschepen. Hierover zijn we in gesprek met Rijkswaterstaat en de Stedendriehoek.

Bereikbaarheid op lange termijn

Deventer maakt een grote groei door. De komende jaren komen er veel woningen en inwoners bij. Hoewel goede bereikbaarheid het streven is, moeten we tegelijkertijd aanvaarden dat niet alles kan en past. Op bepaalde punten zal het tijdens de spits druk blijven.

Om Deventer op de lange termijn bereikbaar te houden, verkennen we welke verkeersmaatregelen verder nodig zijn. Zo verkennen we in regionaal verband nut en noodzaak van een 'derde IJsselbrug'. Het gaat om een brede afweging, waarbij niet alleen de bereikbaarheid van onze gemeente en regio, maar ook de natuur, het landschap en toekomstige woningbouwlocaties meewegen.

1.5 Economie

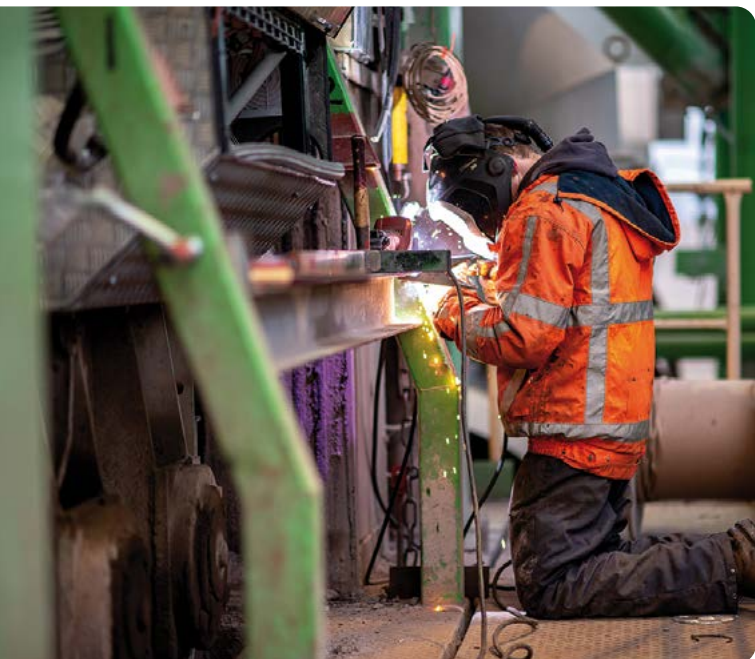
Deventer kiest voor een sterke, innovatieve en bestendige economie die bijdraagt aan brede welvaart en aan de arbeidsmarkt van de toekomst. Economische ontwikkeling geven we vorm in samenhang met leefbaarheid, duurzaamheid, wonen, voorzieningen, mobiliteit en de kwaliteit van de stad en het buitengebied. Daarbij zetten we in op een economie die ruimte biedt aan ondernemerschap en werkgelegenheid, en die bijdraagt aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor zowel bestaande als nieuwe bedrijven. Deventer kiest voor een gerichte en uitvoerbare economische koers, waarin duidelijke keuzes worden gemaakt over wat nodig is voor de toekomst.

Er wordt gestuurd op een economie die duurzaam, innovatief en veerkrachtig is en die het verdienvermogen van Deventer op de lange termijn versterkt. Samenwerking blijft daarbij de basis, maar altijd binnen heldere kaders en met oog voor maatschappelijke waarde. Economische ontwikkeling wordt verbonden aan opgaven rond energie, ruimte, wonen en leefbaarheid, zodat resultaten zichtbaar worden in werkgelegenheid, kansen voor inwoners en een sterke, toekomstbestendige gemeente.

Waar zetten we op in?

Samenwerking als fundament van de economische koers

Ondernemers, onderwijs, sociale partners en overheid werken nauw samen op het gebied van kennis, innovatie en uitvoering. De Deventer Economic Board (DEB) speelt hierin een belangrijke rol als aanjager en verbinder. De inzet van de DEB is gericht op het versterken van de economische structuur, met duidelijke kaders, concrete prioriteiten en meetbare resultaten.

We maken afspraken met het DEB over de inzet in de komende jaren, de bijdrage die daaraan wordt gekoppeld en de resultaten die van de samenwerking worden verwacht.

Deventer zet in op een economie waarin innovatie, digitalisering en talentontwikkeling centraal staan. We versterken de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zodat bedrijven toegang hebben tot goed opgeleid personeel - theoretisch, technisch én praktisch - en inwoners perspectief hebben op werk en ontwikkeling.

We verbinden de arbeidsmarkt beter met nieuwe doelgroepen, zoals nieuwkomers. Zo zorgen we dat iedereen kan meedoen aan de economie, met passend werk en ontwikkelmogelijkheden.

Deventer zet in op een sterke positie binnen de regionale arbeidsmarkt. We zorgen dat inwoners beter de weg kunnen vinden naar opleidingsmogelijkheden, vouchers en ontwikkelbudgetten. De toegang tot deze regelingen wordt laagdrempeliger gemaakt, zodat meer inwoners - ook zij die de weg ernaar toe nog niet vanzelf vinden - gebruik kunnen maken van scholing, omscholing en begeleiding naar passend werk.

Een sterke economie vraagt om voldoende en passende ruimte voor bedrijven. Deventer kiest voor een zorgvuldige en efficiënte inzet van ruimte. Herstructurering en intensiever gebruik van bestaande bedrijventerreinen krijgen daarbij prioriteit.

Daarnaast kijken we naar mogelijkheden voor nieuwe bedrijventerreinen die passen bij de economische ontwikkeling van de gemeente.

We maken duidelijk hoe we duurzaamheid meewegen bij vestigingsvoorwaarden voor nieuwe bedrijven. Tegelijkertijd bieden we ruimte voor de groei van bestaande bedrijven. We hebben daarbij bijzondere aandacht voor het lokale midden- en kleinbedrijf en bedrijven die bijdragen aan werkgelegenheid voor Deventenaren.

Bedrijventerreinen worden doorontwikkeld tot toekomstbestendige werkgebieden waar kwaliteit, veiligheid, duurzaamheid en een aantrekkelijke werkomgeving samenkomen. We gaan ondermijnende activiteiten tegen, en maken nieuwe functies mogelijk waar die bijdragen aan de vitaliteit.

Duurzaamheid en energie

Duurzaamheid is een integraal onderdeel van de economische ontwikkeling.

We ondersteunen en faciliteren ondernemers bij investeringen in efficiënte, circulaire en toekomstbestendige bedrijfsvoering. Daarbij hebben we oog voor haalbaarheid en uitvoerbaarheid, zodat bedrijven in staat zijn om mee te bewegen in de overgang naar een duurzame economie.

Een goed functionerende energie-infrastructuur is een belangrijke randvoorwaarde voor economische groei. Deventer zet in op het verbeteren van de energievoorziening en het aanpakken van netcongestie, in samenwerking met partners.

We bieden ruimte aan innovatieve oplossingen die bijdragen aan een betrouwbare en toekomstbestendige economie. Denk hierbij aan reeds ingezette initiatieven zoals Smart Energy Hubs, het waterstofnetwerk en het gezamenlijk gebruik van energieaansluitingen.

Detailhandel, horeca en toerisme

De binnenstad en winkelgebieden in stad, wijken en dorpen blijven van groot belang voor de economische vitaliteit en aantrekkingskracht van Deventer. We ontwikkelen een duidelijke visie op een toekomstbestendige ontwikkeling van detailhandel, horeca en toerisme. Daarbij bewaken we de goede balans tussen levendigheid, ondernemerschap en leefbaarheid. Ook besteden we aandacht aan de uitvoeringskracht en investeringen die nodig zijn om plannen daadwerkelijk te realiseren.

Kennis en innovatie

Deventer investeert in plekken waar theoretische en praktijkgerichte kennis, innovatie en ondernemerschap samenkomen. We hechten aan de doorontwikkeling van stadscampus De Kien. Deze campus vormt een sterke concentratie van kennisintensieve bedrijven en onderwijsinstellingen en wordt verder versterkt als motor voor innovatie, talentontwikkeling en economische groei.

Daarnaast wordt in SmartZone Deventer gewerkt aan de ontwikkeling en toepassing van innovatieve oplossingen voor de leefomgeving van morgen. Hier werken ondernemers, onderwijs, overheid en sociale partners samen aan vraagstukken op het gebied van energie, mobiliteit, wonen, infrastructuur en technologie. In SmartZone testen ze ideeën, passen ze toe en schalen ze op, waardoor innovatie sneller leidt tot concrete toepassingen en economische kansen voor de stad en regio.

Arbeidsmigranten

In en rondom Deventer werken veel mensen uit het buitenland. We handhaven de Wet goed verhuurderschap om uitbuiting en overbewoning tegen te gaan. We zetten het Deventer Plan van Aanpak Arbeidsmigratie voort, waarbij we onder meer toezicht en handhaving versterken en afstemming blijven zoeken binnen de regio.

Aan vestiging van nieuwe bedrijvigheid waar veel arbeidsmigranten werken, zoals productiebedrijven, verbinden we daarom de voorwaarde dat ook de huisvesting van werknemers geregeld moet zijn. Zo sturen we op een goed en veilig thuis voor arbeidsmigranten.

1.6 Energie, klimaat, milieu en dierenwelzijn

In Deventer is het goed wonen, werken en leven. Dat willen we zo houden. De komende jaren werken we daarom verder aan een gezonde, duurzame en toekomstbestendige gemeente, waarin klimaat, energie, natuur, circulariteit en leefbaarheid in samenhang worden benaderd. Veel bestaand beleid en bestaande regelingen vormen daarvoor een goede basis. We zetten deze voort, actualiseren waar nodig en brengen meer samenhang aan in uitvoering, sturing en monitoring.

De urgentie is groot. Klimaatverandering, stijgende energieprijzen en internationale ontwikkelingen laten zien dat afhankelijkheid van fossiele energie kwetsbaar maakt. Tegelijk vraagt de transitie om realisme: inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen moeten kunnen meekomen. We kiezen daarom voor een aanpak die ambitieus én uitvoerbaar is, waarbij de gemeente ondersteunt, stimuleert en waar nodig kaders stelt.

Waar zetten we op in?

Energie- en klimaatambities

We houden vast aan de Deventer ambities om in 2030 55% CO₂ te reduceren en 50% circulair te zijn. De bestaande visie op energie en circulariteit blijft daarbij richtinggevend.

Waar beleid is verouderd of onvoldoende aansluit op actuele ontwikkelingen, zorgen we voor tijdige actualisatie. Zo blijven onze doelen herkenbaar, realistisch en verbonden met concrete maatregelen in de stad, de dorpen en het buitengebied.

We werken binnen de afspraken uit de Regionale Energiestrategie (RES/Energietafel) en de programmeringsafspraken met de provincie Overijssel. Daarbij neemt Deventer nadrukkelijk regie op de lokale uitwerking, zodat keuzes rond opwek, netcapaciteit en ruimtelijke inpassing zorgvuldig worden afgewogen. Draagvlak, gezondheid, uitvoerbaarheid en bescherming van de leefomgeving zijn daarbij vaste onderdelen van de besluitvorming.

In 2027 beoordelen we of en zo ja, waar er aanvullende maatregelen nodig zijn om de energie- en klimaatdoelen voor 2030 te halen. Het huidige zoekgebied voor wind is leidend voor toekomstige initiatieven.

De energietransitie moet haalbaar en betaalbaar zijn voor inwoners. We zetten daarom sterker in op een eerlijke verdeling van subsidies en ondersteuning, met bijzondere aandacht voor inwoners en wijken waar de draagkracht beperkt is.

Energiecoaches, klusdiensten en energiefixers blijven een belangrijke rol spelen bij laagdrempelige hulp aan huis en kennisdeling. Het Deventer Isolatie Programma wordt voortgezet richting 2030. Subsidiemogelijkheden worden eenvoudiger, gericht en beter vindbaar gemaakt.

We evalueren subsidieregelingen waar sprake is van onderuitputting. Regelingen die inwoners helpen met isolatie, vergroening, afkoppelen, groene daken, geveltuinen of lokale energie-initiatieven, moeten ook daadwerkelijk terechtkomen bij de mensen en buurten waarvoor ze zijn bedoeld.

We verbeteren de communicatie, toegankelijkheid en bekendheid van de regelingen.

De subsidieregeling voor lokale energie-initiatieven wordt medio 2027 geëvalueerd. Het uitgangspunt van lokaal eigenaarschap, waaronder minimaal 50% lokaal bezit, blijft overeind.

De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld. We verduurzamen gemeentelijk vastgoed en benutten waar mogelijk eigen daken, parkeerterreinen en ruimte langs wegen voor duurzame opwek. We onderzoeken kansrijke locaties voor solar carports, waaronder bij De Scheg.

Ook in de openbare ruimte kijken we kritisch naar ons eigen energiegebruik. Waar mogelijk dimmen of verwijderen we overbodige verlichting, zonder afbreuk te doen aan verkeersveiligheid en sociale veiligheid.

We werken toe naar een duurzaam, robuust en eerlijk lokaal energiesysteem van de toekomst. We geven (experimentele) ruimte aan innovatieve duurzame initiatieven, zoals buurtbatterijen, Smart Energy Hubs, waterstof, energieopslag en andere vormen van slimme energie-uitwisseling. De gemeente neemt hierin een faciliterende en waar nodig kaderstellende rol.

Wanneer goede duurzame en circulaire initiatieven vastlopen op te rigide regels, zoeken we binnen de wettelijke ruimte naar maatwerk en transparante oplossingen. Zo stimuleren we innovatie zonder de zorgvuldigheid van ruimtelijke en maatschappelijke afwegingen los te laten.

Ook ondernemers zijn partners in de energietransitie. Voor het midden- en kleinbedrijf zetten we in op laagdrempelige ondersteuning, bijvoorbeeld via energiescans en praktische advisering.

Grote energieverbruikers spreken we aan op hun wettelijke energiebesparingsplicht. Als stimuleren en faciliteren onvoldoende effect hebben, zetten we regulering en handhaving gericht in. Daarmee combineren we economische vitaliteit met verantwoordelijkheid voor energiegebruik, klimaat en netcapaciteit.

Verzwarend elektriciteitsnet

Voldoende ruimte op het elektriciteitsnet is een van de grootste randvoorwaarden voor woningbouw, bedrijvigheid en verduurzaming. Daarom krijgt dit onderwerp expliciete bestuurlijke verantwoordelijkheid binnen het college. Een portefeuillehouder netcongestie bewaakt de samenhang, voortgang en externe afstemming met netbeheerders, provincie en Rijk.

De gemeente ondersteunt ondernemers in gesprekken met netbeheerders en informeert inwoners over slim laden, energiegebruik buiten piekuren en andere praktische manieren om het net te ontlasten. Uitgangspunt is dat zowel de inwoners, buurten als bedrijven hierbij worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

We zetten actief in op de realisatie van een derde hoogspanning/middenspanningstation in of nabij Deventer. De gemeente blijft hierin regie voeren door tijdig locaties te verkennen, ruimtelijke procedures te versnellen en belangen samen te brengen.

Ook voor transformatorstations, onderstations, kabeltracés en opslagtechnologieën zorgen we voor snelle en zorgvuldige besluitvorming. Zo creëren we randvoorwaarden voor groei, woningbouw, verduurzaming en economische ontwikkeling.

Bij verkabelingsprojecten, waar bovengrondse hoogspanningsleidingen worden vervangen door ondergrondse leidingen, onderzoeken we standaard of tegelijkertijd netverzwarend mogelijk is. Zo beperken we kosten, overlast en vertraging. Deze koppeling tussen verkabeling en netverzwarend vraagt om vroege afstemming met netbeheerders en betrokken partijen.

Lokale energieopwekking

Bij energieprojecten is vroegtijdige en zorgvuldige participatie van groot belang. Een windmolen, zonnepark, batterijopslag of ander energieproject kan impact hebben op de leefomgeving van inwoners en ondernemers.

We zien erop toe dat omwonenden in een vroeg stadium betrokken worden. Participatie betekent niet dat we iedereen tevreden kunnen stellen, maar wel dat we belangen serieus wegen en dat we open en duidelijk uitleggen hoe besluiten tot stand komen.

Bij Windpark A1 en andere grootschalige energieprojecten krijgt gezondheid een volwaardige plek in de afweging. De gemeente ziet erop toe dat gezondheidseffecten zorgvuldig worden onderzocht en dat actuele landelijke inzichten, waaronder relevante RIVM-inzichten en afstands- en gezondheidsnormen, worden betrokken.

Het Slim Warmtenet Zandweerd blijft een belangrijk project om woningen aardgasvrij te maken. Voor volgende wijken werken we integrale warmteplannen uit, waarbij betaalbaarheid, uitvoerbaarheid en bewonersbetrokkenheid centraal staan. Ook onderzoeken we of het Warmtebedrijf Deventer ook in volgende warmtenetten in bestaande gebouwen en in nieuwbouw een rol kan spelen.

We werken aan een samenhangend omgevingsprogramma Warmte. We benutten de mogelijkheden uit de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie optimaal.

Bij energieopwekking uit biomassa kiezen we voor terughoudendheid en strikte duurzaamheid. Nieuwe grootschalige industriële biomassacentrales die afhankelijk zijn van primaire biomassa passen niet bij onze koers. Eventuele toepassing van biomassa is uitsluitend aan de orde wanneer het gaat om aantoonbaar duurzame reststromen en wanneer dit past binnen zorgvuldig grondstoffengebruik. Initiatieven rond aardwarmte, waterstof en monomestvergisting beoordelen we op duurzaamheid, ruimtelijke impact, gezondheid en bijdrage aan de energietransitie.

Milieubeleid

Een gezonde leefomgeving vraagt om stevig milieubeleid. Onderwerpen als bodem-, water- en luchtkwaliteit, geluidhinder en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen werken we verder uit in het omgevingsprogramma Milieu. S spuitvrije zones rond gevoelige functies, zoals woningen, scholen en zorginstellingen, krijgen daarin een plek. Ook kijken we naar technieken die voorkomen dat spuitvloeistof verwaait en naar andere maatregelen die gezondheid en agrarische bedrijfsvoering zorgvuldig in balans brengen.

Circulariteit en afvalbeleid

Circulariteit wordt een vanzelfsprekend uitgangspunt in gemeentelijk beleid en uitvoering. We denken in grondstoffen in plaats van afvalstoffen en ondersteunen initiatieven (van inwoners en bedrijven) die hergebruik, reparatie, delen, het tegengaan van voedselverspilling en hoogwaardige verwerking bevorderen.

We houden vast aan de doelstellingen uit de Visie Deventer Circulair en actualiseren eind 2026 de planning van het

uitvoeringsprogramma. Daarbij kijken we ook kritisch naar het afvalbeleid, waaronder de effectiviteit, kosten en prikkels van diftar en mogelijke alternatieven.

Het onderzoek naar de effectiviteit naar gescheiden inzameling (diftar) uit 2023 is nu geen reden om dit systeem opnieuw ter discussie te stellen, maar we blijven de ontwikkelingen volgen. We handhaven het maximum van 300 kilo grofvuil storten. In 2028 evalueren we dit, omdat we op dat moment voldoende gegevens hebben over zwerfafval en bijplaatsingen.

De gemeente gebruikt haar eigen inkoopkracht strategischer. We evalueren

het inkoop- en aanbestedingsbeleid uit 2019 en kijken daarbij nadrukkelijk naar de bijdrage aan duurzaamheid, circulariteit, innovatie en maatschappelijke waarde. Op basis daarvan actualiseren we het beleid waar nodig. We stimuleren en faciliteren duurzame bouw- en sloopmethoden, zoals circulair slopen, hergebruik van materialen en waar passend houtbouw of biobased bouwen.

Voor bouw en gebiedsontwikkeling onderzoeken we hoe circulariteit sterker kan worden verankerd in beleid en regelgeving. Daarbij kijken we onder meer naar mogelijkheden binnen het omgevingsplan en gemeentelijke grondposities. We ondersteunen circulaire initiatieven van derden wanneer deze bijdragen aan publieke doelen. Zo wordt circulariteit niet alleen een ambitie, maar ook een praktisch uitvoeringsprincipe.

Dierenwelzijn

Dierenwelzijn krijgt een duidelijke plek in het college. Er komt een wethouder dierenwelzijn en we actualiseren het dierenwelzijnsbeleid uit 2021 en voorzien het van een uitvoeringsprogramma. Onderdeel hiervan is in ieder geval het areaal hondenlosloopgebieden en -routes in Deventer.

De dierenopvang en dierenambulance leveren waardevol werk en verdienen onze steun als dat nodig is. Ook kijken we naar ondersteuning voor inwoners met een laag inkomen die noodzakelijke dierenartskosten niet kunnen dragen.

We erkennen de waarde van dieren die in het wild leven en kiezen bij overlast voor een zo diervriendelijk en natuurlijk mogelijke aanpak. Het doden van dieren is alleen een uiterste middel, wanneer andere oplossingen aantoonbaar onvoldoende zijn.

Vrijwilligers die zich inzetten voor dieren in het wild, zoals padden, egels en andere soorten, ondersteunen we waar mogelijk. Natuur- en milieueducatie via onder meer de Ulebelt en het duurzaamheidscentrum blijven belangrijk; het budget groeit hierbij mee met het aantal inwoners.

Effecten op leefomgeving in beeld

Deventer werkt met meerdere programma's die elkaar raken, zoals de Energievisie, de woonopgave, de Visie Platteland, biodiversiteit, klimaatadaptatie, mobiliteit en netcongestie. Om samenhang tussen ambities, projecten en programma's beter te bewaken, ontwikkelen we een dashboard voor de fysieke leefomgeving. Een dashboard helpt om effecten, afhankelijkheden, knelpunten en kansen inzichtelijk te maken. Daarmee versterken we de bestuurlijke sturing en kunnen we tijdig bijsturen wanneer doelen elkaar raken of in de uitvoering vastlopen.

Bij raadsvoorstellen en grote projecten met substantiële effecten op klimaat, energie, milieu, netcongestie of circulariteit maken we inzichtelijk welke duurzaamheidsaspecten meewegen. We werken toe naar een herkenbare duurzaamheidsparagraaf in raadsbesluiten, zodat raad, inwoners en belanghebbenden beter kunnen zien hoe duurzaamheid onderdeel is van integrale besluitvorming. Dit vergroot transparantie en helpt om politieke keuzes scherper en beter navolgbaar te maken.

1.7 Veiligheid

Veiligheid is een belangrijke basisvoorwaarde voor een ontspannen en goed leven. In de huidige tijd kent veiligheid vele aspecten en invalshoeken. Denk aan veiligheid in de fysieke omgeving, veiligheid in de digitale wereld, sociale veiligheid, veiligheid bij calamiteiten. We pakken het onderwerp daarom breed op, met een groot aantal partners. We zetten stevig in op preventie om onveiligheid en criminaliteit te voorkomen. Daarbij werken we samen met zowel professionele als vrijwillige hulpverleners, die een belangrijke rol spelen in vroegsignalering en ondersteuning.

Waar zetten we op in?

Integrale benadering van veiligheid

Veiligheid is een verantwoordelijkheid van de hele gemeentelijke organisatie. Het vraagt om een integrale benadering waarin beleid, uitvoering, sociaal domein, handhaving, communicatie en dienstverlening samen optrekken. Veel veiligheidsvraagstukken – zoals overlast, kwetsbare inwoners, digitale criminaliteit en leefbaarheid in wijken – raken meerdere teams tegelijk. Daarom werken we organisatiebreed, delen we signalen sneller en stemmen we maatregelen beter op elkaar af. Team Veiligheid speelt hierin een belangrijke rol, maar veiligheid is geen taak van één team: het is een gezamenlijke opgave.

Digitale veiligheid

We pakken digitale criminaliteit stevig aan en versterken de digitale weerbaarheid van inwoners, ondernemers en schoolgaande jeugd.

Samen met politie, scholen en partners investeren we in voorlichting over online veiligheid, phishing, cyberpesten en digitale verleidingen om het bewustzijn van digitale criminaliteit te vergroten en de digitale weerbaarheid te versterken. We bieden duidelijke informatie en ondersteuning bij online oplichting, phishing en hacks. Ook versterken we de beveiliging van onze eigen gemeentelijke systemen tegen digitale dreigingen.

Digitale veiligheid en privacy beleggen we binnen de nieuwe portefeuille digitalisering, met duidelijke regie, heldere kaders en structureel toezicht. We borgen zorgvuldige omgang met data en leggen hierover transparant verantwoording af aan de raad.

Fysieke veiligheid

Bij de inrichting en herinrichting van de openbare ruimte borgen we de veiligheid van kwetsbare groepen.

We betrekken (het perspectief van) vrouwen bij het ontwerpen van de openbare ruimte. We passen principes van sociale en fysieke veiligheid structureel toe, zoals goede zichtlijnen, overzichtelijke routes en slimme, adaptieve straatverlichting.

We ontwerpen straten, pleinen en parken zodanig dat ze uitnodigen tot gebruik, maar tegelijkertijd overzicht en controle bieden. Daarbij hebben we specifieke aandacht voor kinderen, ouderen en mensen met een beperking. Denk aan veilige oversteekplaatsen, duidelijke looproutes en voldoende verlichting op plekken waar sociale veiligheid onder druk kan staan.

We werken hierbij samen met bewoners, wijkagenten en veiligheidspartners, zodat lokale signalen en ervaringen direct worden meegenomen in het ontwerp en beheer van de openbare ruimte. Zo creëren we een toegankelijke en veilige leefomgeving voor iedereen. Cameratoezicht uit veiligheidsoverwegingen zetten we alleen in waar het aantoonbaar effectief is, en altijd tijdelijk, proportioneel en transparant, met vaste evaluatiemomenten.

We zetten in op voldoende inzet en snelle responstijden van hulpdiensten in zowel de stad als de dorpen. Daarnaast intensiveren we het toezicht op brandveiligheid, met gerichte aandacht voor de historische binnenstad en de horeca.

Weerbaarheid bij calamiteiten

We versterken de weerbaarheid en veerkracht van inwoners en wijken bij calamiteiten en noodsituaties.

We stimuleren dat huishoudens beschikken over een 72-uurspakket, zodat zij in de eerste periode na een calamiteit zelfredzaam zijn en we ontwikkelen en onderhouden noodsteunpunten. Tegelijkertijd bouwen we aan sterke buurten, waar bewoners elkaar kennen en ondersteunen. We zorgen voor een fijnmazig netwerk van basisvoorzieningen in de wijk, zoals zorg, voedsel en informatiepunten op loopafstand. Zo blijft hulp dichtbij en bereikbaar, juist op momenten dat dat het hardst nodig is.

Vroegsignalering en preventie criminaliteit

We blijven ons stevig inzetten tegen ondermijnende criminaliteit, met bijzondere aandacht voor drugsgelateerde activiteiten.

We zetten nadrukkelijk in op preventie onder jongeren: zij worden weerbaarder gemaakt tegen de aantrekkingskracht van drugsgebruik en de financiële verleiding van de drugshandel.

Dit doen we in nauwe samenwerking met het onderwijs, ouders, jongerenwerk, zorgpartners én de wijk- en jeugdagenten. De wijkagent vervult hierin een belangrijke rol in signalering, zichtbaarheid en het opbouwen van vertrouwen in de wijk.

We investeren in vroegsignalering, gerichte voorlichting en het bieden van perspectief aan jongeren, zodat zij minder vatbaar zijn voor criminele netwerken. Tegelijkertijd versterken we onze informatiepositie en handhaving, zodat ondermijnende structuren sneller worden herkend en effectief worden aangepakt.

Als de burgemeester ruimte ziet voor een vijfde coffeeshop, steunen we dit.

Sociale veiligheid

We versterken de inzet van onze boa's in het sociaal domein.

Door de terugtrekkende beweging van de politie krijgen boa's vaker te maken met complexe overlast, zoals woonoverlast, dak- en thuislozen en personen met onbegrepen gedrag. We werken wijkgericht, investeren in samenwerking met het sociaal domein en zorgen voor gerichte scholing.

Het landelijke BOA-stelsel verandert en brengt nieuwe taken en verantwoordelijkheden met zich mee. We evalueren de nieuwe werkwijze dit najaar en sturen bij waar nodig.

Voor straatintimidatie wachten we de landelijke pilot en wetgeving af. Tegelijkertijd verkennen we alternatieve maatregelen die de druk op politie en toezicht verminderen, zoals de inzet van een regionale rapid responder voor personen met onbegrepen gedrag.

Vroegtijdige signalering van stalking en intieme terreur moet een snelle en daadkrachtige opvolging krijgen in samenwerking met Veilig Thuis en Centrum Seksueel Geweld. Zo kunnen we gevaar eerder herkennen en bijvoorbeeld femicide helpen voorkomen. Femicide is vaak het tragische eindpunt van een langdurige periode van controle, dwang, stalking en (partner)geweld. Het is essentieel om vroeg in te grijpen bij elk signaal dat kan wijzen op toekomstige escalatie richting femicide.

Voor een nog inclusiever veiligheidsapparaat zetten we in op het vergroten van kennis en expertise op het gebied van geweld tegen specifieke doelgroepen zoals geweld tegen vrouwen/ LHBTQIA+ mensen/ mensen met een beperking/ mensen met een migratie-achtergrond.

Voetbalveiligheid

Voetbalveiligheid vraagt om blijvende bestuurlijke aandacht en regie.

We blijven inzetten op een alomvattende en consequente aanpak, waarin preventie, handhaving en nazorg samenkomen. Daarbij werken we structureel samen met Go Ahead Eagles, de KNVB, supporters, politie en het Openbaar Ministerie, zodat verantwoordelijkheden helder zijn en maatregelen op elkaar aansluiten.

Veilig winkelen en uitgaan

We blijven werken aan gastvrij, gezond en veilig uitgaan & winkelen. Dat doen

we samen met horeca, ondernemers, politie en handhaving. Met het Keurmerk Veilig Ondernemen en het Keurmerk Veilig Winkelen zorgen we dat veiligheid niet iets is van losse maatregelen, maar een blijvende gezamenlijke standaard.

2. Samenleven, opgroeien en beleven

2.1 Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is een voorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. Onzekerheid over een dak boven je hoofd, inkomen, schulden of toegang tot voorzieningen heeft directe gevolgen voor gezondheid, ontwikkeling en kansen. Bestaanszekerheid is daarmee geen losstaand onderwerp, maar het fundament onder toekomstbestendige en sterke wijken en dorpen.

Waar zetten we op in?

We zetten daarbij in op een benadering die uitgaat van vertrouwen, eenvoud en toegankelijkheid.

- Inwoners hebben voldoende zekerheid om mee te kunnen doen.
- Regelingen zijn begrijpelijk en makkelijk toegankelijk; we continueren de spreekuren van Geldfit en waar nodig breiden we deze spreekuren uit.
- Financiële problemen worden vroeg gesignaleerd en aangepakt.
- Werken en meedoen worden gestimuleerd.

Hoe we dit invullen

- We streven naar eenvoudige, samenhangende en mensgerichte minimaregelingen, met zo min mogelijk drempels en een herkenbaar aanspreekpunt.
- We onderzoeken hoe we regelingen toegankelijker en ruimhartiger kunnen maken, bijvoorbeeld door ruimere inkomensgrenzen en betere aansluiting op de praktijk van inwoners, waarbij we ook de financiële effecten en uitvoerbaarheid zorgvuldig meewegen.
- We zetten sterker in op vroegsignalering van schulden en financiële problemen om zwaardere problematiek te voorkomen.
- We kiezen voor een benadering gebaseerd op vertrouwen in plaats van controle, waarbij we accepteren dat volledige risicoloosheid niet bestaat.
- We verbinden bestaanszekerheid nadrukkelijk met andere opgaven, zoals gezondheid, jeugdzorg, onderwijs en participatie.

Ondersteuning

De komende jaren groeit de groep ouderen sterk, en daarmee neemt ook de druk op zorg en ondersteuning verder toe. Tegelijk willen veel inwoners zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen, in hun eigen buurt of dorp en dicht bij hun sociale netwerk. Dat vraagt om een andere manier van organiseren, met meer aandacht voor preventie, toegankelijkheid en ondersteuning dichtbij huis.

We willen een gemeente zijn waarin inwoners naar elkaar omzien en op elkaar kunnen terugvallen en waar ondersteuning begrijpelijk en mensgericht georganiseerd is. Professionele hulp blijft belangrijk, maar we investeren ook in sterke sociale netwerken, mantelzorgondersteuning en voorzieningen die zelfstandig leven mogelijk maken. We versterken de verbinding tussen wonen, welzijn en zorg.

Dat betekent ook dat woningen, buurten en voorzieningen beter moeten aansluiten op een ouder wordende samenleving. Toegankelijke openbare ruimte, levensloopbestendige woningen, passende woonvormen en herkenbare ondersteuning in wijk en dorp worden steeds belangrijker.

2.2 Gezondheid, sport en welzijn

Gezondheid gaat over meer dan zorg alleen. Het gaat ook over prettig wonen, voldoende sporten en bewegen, elkaar ontmoeten, kunnen meedoen en je verbonden voelen met de samenleving. We willen dat inwoners gezond kunnen leven in een omgeving die uitnodigt tot bewegen, ontmoeten en meedoen.

Sport en bewegen spelen daarin een belangrijke rol. Sportverenigingen, wandel- en fietsmogelijkheden en laagdrempelige voorzieningen brengen mensen samen, versterken gezondheid en dragen bij aan leefbare wijken en dorpen. Verenigingen zijn voor veel inwoners het sociale hart van de buurt of het dorp en spelen een belangrijke rol in ontmoeting, talentontwikkeling en het tegengaan van eenzaamheid.

Voor iedere inwoner toegankelijk

We willen dat sport, welzijn en gezondheid voor iedere inwoner toegankelijk zijn, ongeacht leeftijd, inkomen of beperking. Daarom zetten we in op het wegnemen van financiële en fysieke drempels, zodat iedereen mee kan doen. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor kinderen en jongeren in gezinnen met een kleinere beurs.

We zetten sterker in op preventie en gezondheid dicht bij huis. Door problemen eerder te signaleren en sociale netwerken te versterken, kunnen we voorkomen dat mensen onnodig in zwaardere zorg terechtkomen. Daarbij hoort ook aandacht voor mentale gezondheid, eenzaamheid en welzijn, zeker onder kwetsbare inwoners van jong tot oud. Het plan van aanpak Deventer Dementievriendelijk uit 2025 is de leidraad om blijvend aandacht te besteden aan de inwoners met dementie. We zetten in op preventieve aanpak en onze handhaving van problematisch alcoholgebruik. We blijven werken aan het bevorderen van de gezondheid van inwoners, zoals beschreven in het preventie- en handavingsplan alcohol

Een gezonde leefomgeving helpt daarbij.

We willen wijken en dorpen zo inrichten dat bewegen en ontmoeten vanzelfsprekender worden, met voldoende groen, veilige wandel- en fietsroutes, speelplekken en laagdrempelige sportvoorzieningen dichtbij huis. We kijken daarbij ook naar het slimmer en multifunctioneler gebruiken van sport- en buurtvoorzieningen.

Voor Schalkhaar hebben we specifiek aandacht voor de toekomst van het bewegingsonderwijs en de sportvoorzieningen. We vinden het belangrijk dat er voor scholen, verenigingen en inwoners perspectief blijft op een toekomstbestendige voorziening in het dorp. Op basis van de uitwerking van verschillende scenario's zetten we volgende stappen.

Sterke sociale basis

We blijven investeren in een sterke sociale basis in wijken en dorpen. Voor Elkaar-teams, wijk- en dorpsondersteuners, vrijwilligers, mantelzorgers en verenigingen spelen daarin een onmisbare rol. Door ondersteuning dicht bij inwoners te organiseren versterken we samenredzaamheid, betrokkenheid en leefbaarheid.

Go Ahead Eagles

Go Ahead Eagles is een belangrijk sportief en maatschappelijk boegbeeld van Deventer en draagt bij aan de trots, identiteit en uitstraling van onze stad. De club vervult daarnaast een verbindende rol voor veel inwoners, supporters, vrijwilligers en ondernemers. We blijven daarom meedenken over een toekomstbestendige ontwikkeling van de club en de stadionomgeving, binnen de mogelijkheden en verantwoordelijkheden die passen bij de rol van de gemeente.

2.3 Kunst en cultuur

Cultuur vermaakt, verrast, verrijkt en verbindt mensen. Het raakt je, doet je lachen, huilen, nadenken en beschouwen. Kunst en cultuur maken Deventer een aantrekkelijke en vitale gemeente om in te wonen, te werken en te verblijven. Ze dragen bij aan de identiteit en vitaliteit van de stad en dorpen en zijn van groot maatschappelijk en economisch belang.

Deventer heeft al een prachtig cultureel aanbod, maar ook een stevige ambitie. We koesteren wat we al hebben én we groeien tegelijkertijd mee met wat deze tijd vraagt: vernieuwing en focus op jongeren!

Een vitaal cultureel leven vraagt om breed toegankelijke voorzieningen op stedelijk niveau en in de wijken en de dorpen. Om aantrekkelijk te blijven voor een groeiend aantal inwoners, investeren we in cultuur. Want investeren in cultuur is ook investeren in de mensen en in de identiteit van Deventer.

Het culturele landschap van Deventer heeft onderhoud nodig en met structurele investeringen gaan we dat de komende periode versterken en verbeteren.

Bijvoorbeeld met culturele broedplaatsen,

zodat iedereen in Deventer cultuur kan beleven, kan beoefenen en zich hierin kan ontwikkelen. Daarnaast verdienen de feesten en evenementen in de dorpen en kernen, net als de amateurkunstenaars, onze blijvende aandacht en ondersteuning.

Breed bereik in de samenleving

Kunst en cultuur hebben een breed bereik in de samenleving: de effecten ervan landen ook elders. Zo hebben museum-, festival- en theaterbezoek een positief effect op de lokale economie en dragen bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Daarnaast brengt kunst verbinding tot stand bij sociale en onderwijsinstellingen en levert het een bijdrage in de bevordering van sociale samenhang, inclusie en welzijn. Bij investeringen in kunst en cultuur zijn er dan ook altijd positieve effecten in de andere domeinen te behalen.

Waar zetten we op in?

Stand beleid voortzetten

De komende periode blijven we onze culturele instellingen en verenigingen steunen. We bouwen daarbij voort op de ambities uit de Cultuurvisie 2025-2028 en de Uitvoeringsstrategie Cultuur 2025-2028. We stellen deze periode een nieuwe cultuurvisie vast voor de periode 2029-2033.

Herijken budget kunst en cultuur en bibliotheken

Het aantal inwoners in Deventer is toegenomen en de ambitie is om dit verder te laten groeien. Het budget voor kunst en cultuur is niet meegegroeid. Een sterk cultureel klimaat vormt de voorwaarde voor een aantrekkelijke, levendige en verbindende stad. Te vaak wordt alleen gekeken naar de kosten van cultuur en hierdoor krijgt de betekenis van cultuur voor onze inwoners, ondernemers en daarmee de lokale economie te weinig aandacht. Daarom laten we het cultuurbudget meegroeien met het aantal inwoners in de stad en met bijbehorende ambities zoals omschreven in de Cultuurvisie en de uitvoeringsstrategie en de Evenementenvisie.

Hierbij kijken we ook nadrukkelijk naar mogelijkheden van sponsoring en ondersteuning vanuit de (lokale) economie om bij te dragen aan onze ambities binnen cultuur waar zij ook (indirect) profijt van hebben.

We onderzoeken ook of we voor het verwezenlijken van onze ambities een beroep kunnen doen op provinciale en landelijke meerjarige subsidiemogelijkheden voor onze ambities en op eenmalige subsidies vanuit landelijke fondsen, zoals het Mondriaan fonds, Filmfonds, Creative Europe, Fonds voor cultuurparticipatie, Cultuurfonds.

We anticiperen tijdig op het jaar 2029 waarin de subsidiesystematiek vanuit het Rijk wijzigt. Begin 2028 hebben we inzicht in de gevolgen en deze worden beoordeeld en geïntegreerd bij het opstellen van de Cultuurvisie 2029-2033. We hebben hierbij specifiek oog voor vernieuwing en jongeren.

Synergie in samenwerking

We benutten optimaal de samenwerking met de Regio Stedendriehoek, het Landsdeel Oost en de provincie Overijssel en willen deze verder intensiveren. We brengen ook de mogelijkheden voor aanvullende meerjarige subsidies vanuit landelijke, provinciale en Europese subsidieregelingen in kaart en maken een plan hoe we deze optimaal kunnen benutten.

We willen met het beschikbare geld zoveel mogelijk ruimte maken voor culturele programmering. We continueren bestaande samenwerkingsverbanden en zoeken naar verdere synergie en financieringsmixen.

Bereik en wegnemen drempels

Kunst en cultuur moeten bereikbaar zijn voor iedereen, ook voor de jongste inwoners en mensen met een kleine beurs. We willen immers iedereen in onze gemeente laten kennismaken met wat Deventer op cultureel gebied te bieden heeft.

We gaan na hoe we kinderen, jongeren tot 18 jaar en volwassenen met een kleine beurs, in aanvulling op het bestaande aanbod, kunnen laten kennismaken met kunst en cultuur. Dit werken we uit met onze culturele partners.

Verbrede bibliotheekfunctie

De bibliotheek is veel meer dan een plek om boeken te lenen. De vestigingen in wijken en dorpen zijn ook laagdrempelige ontmoetingspunten voor taal, digitale hulp, informatie en ondersteuning.

De bibliotheek biedt ondersteuning bij lezen en schrijven, digitale vaardigheden en Nederlandse taal, én helpt inwoners bij basiszaken zoals Geldfit-sprekuren, het spreekuur van de wijkagent, het Informatiepunt Digitale Overheid en het belastingsprekuren. We zetten ons in voor het behoud van deze locaties, omdat zij dicht bij inwoners staan en belangrijk zijn voor de leefbaarheid.

De grootste opgave is het bereiken van inwoners die deze hulp het hardst nodig hebben. Samen met de bibliotheek zoeken we manieren om deze groepen beter te vinden, zodat hun kansengelijkheid verbetert.

Voor kinderen en jongeren is de bibliotheek een inspirerende plek om te lezen, leren en ontdekken, met activiteiten voor elke leeftijd. We staan positief tegenover het aanbieden van een gratis basislidmaatschap voor alle inwoners van Deventer en gaan snel uitzoeken of we dit mogelijk kunnen maken.

Podiumkunsten onder 1 dak

In de tweede helft van 2026 wordt duidelijk of de verkenningsfase van de gezamenlijke huisvesting Schouwburg, BRUT en poppodium Burgerweeshuis kan worden doorgezet naar de realisatiefase. We streven ernaar dat vóór 2030 de opening wordt verricht van een nieuw cultureel centrum waarbij Schouwburg, Burgerweeshuis en BRUT met behoud van identiteit worden gehuisvest. De reeds gereserveerde middelen zijn richtinggevend. Bij een mogelijke overschrijding daarvan toetsen we aan het gezamenlijk vastgestelde Programma van Eisen met de kwaliteitseisen voor het realiseren van twee hoogwaardige podia voor Deventer en de regio.

Musea

Het museum op de Nieuwe Markt is een waardevolle aanvulling van het bestaande culturele museumaanbod. Eind 2026 wordt het onderzoek naar behoud van de museumfunctie in het Hegiuspand afgerond en hebben we nader inzicht in de consequenties van het behoud van deze museumfunctie.

Om het museumaanbod verder te stimuleren houden we vast aan de eerder gestelde voorwaarden voor het realiseren van een museumfunctie in de oude bibliotheek aan de Brink.

Makers- en atelierbeleid

We investeren in makers- en atelierbeleid, omdat dit niet alleen culturele waarde oplevert, maar ook economische en maatschappelijke meerwaarde, zoals bedrijvigheid, werkgelegenheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Een betaalbare maakruimte is daarbij een essentiële basisvoorziening.

Samen met de makers werken we de aanbevelingen van de task-force 'Ruimte voor Makers' verder uit. In 2027 komen we met een voorstel voor structurele oplossingen en makers- en atelierbeleid, inclusief de financiële dekking.

Lokaal mediabeleid

We hechten aan een sterke lokale omroep en geschreven media. Media geven inwoners inzicht in de politieke besluitvorming en ze houden politici en bestuurders scherp om te reflecteren op hun eigen handelen. Dat vraagt van de gemeenteraad een heldere kijk op onafhankelijke lokale journalistiek.

Uiterlijk in 2028 leggen we een voorstel voor lokaal mediabeleid voor aan de gemeenteraad, passend bij de mogelijkheden die de nieuwe Mediawet daarvoor biedt.

Cultuureducatie, talentontwikkeling en jongeren

We willen dat cultuureducatie sterker verankerd wordt binnen het onderwijs, zodat iedereen al op jonge leeftijd in aanraking komt met muziek, erfgoed en kunst.

We maken met de culturele en onderwijspartners een lokale educatieve cultuuragenda. Een jaarlijks bezoek aan een theater, museum of podium hoort hierbij.

We richten ons meer op de jongere generatie als het gaat om ons culturele aanbod. Dit doen we onder andere door voorkeur te hebben voor evenementen die zich richten op deze doelgroep maar ook door deze actief te stimuleren met een lokale educatieve cultuuragenda.

Talentontwikkeling is de schakel tussen cultuureducatie en professioneel podium. Het verbindt de verschillende lagen van het culturele leven in de gemeente. Instellingen zoals het Theaterschip, Brut, Kunstenlab, Kunstcircuit en Deventer Talenhouse spelen hierin een belangrijke rol. De gemeente versterkt deze keten en zorgt voor samenhang tussen opleiding, ontwikkeling en professionele presentatie.

2.4 Erfgoed en archeologie

De gemeente draagt actief zorg voor behoud en hergebruik van (industriële) erfgoed. We onderzoeken continu hoe we de bescherming van het erfgoed kunnen verbeteren en waar nodig monumenten aan de lijst van gemeentemonumenten kunnen toevoegen.

We starten de komende periode een inventarisatie van potentieel erfgoed uit de periode vanaf 1965 (Post 65) dat waardevol kan zijn en mogelijk in de toekomst een aanwijzing als gemeentelijk monument verdient.

Aan de Hanzeweg wordt de komende periode een nieuw duurzaam en toekomstbestendig collectiecentrum gebouwd voor de Collectie Overijssel. Ook de collectie van de Athenaeumbibliotheek wordt daarin ondergebracht.

We houden vast aan de ambitie om ook het andere erfgoed van Deventer (Deventer verhaal en archeologie) beter zichtbaar en toegankelijk te maken voor huidige en toekomstige generaties. We brengen in beeld wat hiervoor nodig is.

We stimuleren kunst in de openbare ruimte. Bij bouw- en infrastructurele projecten houden we minimaal vast aan de percentageregeling kunst in de openbare ruimte waarbij een vaste bijdrage aan kunstuitingen wordt gereserveerd.

Het bestaande culturele erfgoed is van grote waarde maar niet altijd goed vindbaar of zichtbaar. Vooral in de historische binnenstad en de centrumschil zijn de verhalen van erfgoed niet altijd zichtbaar. In 2026 presenteren we een voorstel om dit te verbeteren.

2.5 Evenementen

De Evenementenvisie 2026-2035 'Deventer maakt evenementen waar' hanteren we als kader voor de ontwikkeling van evenementen. Evenementen geven kleur aan de stad en de dorpen, versterken de band tussen inwoners en maken Deventer aantrekkelijk om te wonen, te ondernemen en te bezoeken. We

geven daarbij ruimte aan levendige en vernieuwende evenementen en we staan open voor andere concepten in aanvulling op het huidige aanbod. Met een evenementencoördinator en een uitvoeringsprogramma waarborgen we dat we onze ambities waarmaken.

Het huidige evenemententerrein aan de Ronald Holstlaan is niet voldoende geschikt voor alle evenementen die bij Deventer horen. We gaan op zoek naar een geschikt nieuw of aanvullend terrein en voor het einde van 2027 hebben we een geschikte locatie in beeld.

Innovatie en nachtcultuur

We ontwikkelen een nachtvisie en maken ruimte voor de nachtcultuur, waarbij het benoemen van een nachtburgemeester een stimulerende en verbindende rol kan spelen. In de nachtvisie is onder andere aandacht voor nachthoreca en cultureel programma, en voor leefbaarheid, veiligheid en de economische waarde van nachtcultuur.

We stimuleren vernieuwende concepten en initiatieven die aansluiten bij de leefwereld van nieuwe generaties.

Jaarwisseling

Tijdens de jaarwisseling 2026/2027 geldt er voor het eerst een landelijk verbod op consumentenvuurwerk. Daarmee nemen we afscheid van een lange traditie. In Deventer is eerder positieve ervaring opgedaan met het gezamenlijk vieren van de jaarwisseling met een vuurwerkshow aan de Welle.

We staan positief tegenover het gezamenlijk vieren van de jaarwisseling. Dit hoeft niet per se een vuurwerkshow te zijn, maar kan ook een lichtprojectie, droneshow, feestelijk aftelmoment of een ander creatief alternatief zijn. We gaan onze inwoners actief om ideeën vragen, maken daaruit een zorgvuldige keuze en streven ernaar om 2027 samen feestelijk in te luiden.

2.6 Jeugd

Deventer wil dat kinderen en jongeren veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien. Dat begint niet bij systemen of regels, maar bij het dagelijks leven van kinderen en gezinnen zelf: thuis, op school, in de wijk, bij sportverenigingen, cultuur en de mensen om hen heen. We willen een gemeente zijn waarin jongeren zich kunnen ontwikkelen, mee kunnen doen en ondersteuning krijgen wanneer dat nodig is, zodat ieder kind, ongeacht achtergrond of thuissituatie, kansrijk kan opgroeien.

Waar zetten we op in?

Stabiele basis

De druk op de jeugdhulp is de afgelopen jaren fors toegenomen. Wachttijden lopen op, de complexiteit van hulpvragen groeit en professionals staan onder druk. Tegelijkertijd zien we dat problemen rondom jeugd zelden op zichzelf staan. Schulden, bestaanszekerheid, mentale gezondheid, onderwijs, wonen en de leefbaarheid van wijken hangen nauw met elkaar samen.

Als coalitie investeren we daarom in een pedagogische basis en bestaanszekerheid, omdat jeugdhulp zonder een stabiele basis thuis slechts symptoombestrijding is. Juist daarom vraagt jeugdbeleid om een brede benadering binnen het sociaal domein

We kiezen daarbij nadrukkelijk voor het belang van het kind en de jongere als vertrekpunt. Niet financiële systemen of institutionele schotten, maar de vraag wat nodig is om kinderen gezond en veilig te laten opgroeien. Dat betekent ook dat we niet pas vooral willen reageren wanneer problemen escaleren, maar veel eerder willen investeren in preventie, vroegsignalering en sterke voorzieningen dichtbij huis.

Van 'ziekte en zorg' naar 'gezond opgroeien en samenleven'

We zetten in op een beweging van 'ziekte en zorg' naar 'gezond opgroeien en samenleven'. Zware en specialistische jeugdzorg blijft beschikbaar voor jongeren die die ondersteuning nodig hebben. Tegelijkertijd willen we voorkomen dat problemen verergeren of escaleren. Dat vraagt om sterke gezinnen, sterke scholen, sterke verenigingen en sterke wijken, waarin kinderen vroeg worden gezien en ondersteuning laagdrempelig beschikbaar is.

We zien daarbij een belangrijke rol voor onderwijs, GGD, maatschappelijke organisaties, sportverenigingen, cultuur, jongerenwerk, huisartsen en zorgpartners. Juist de samenwerking tussen die partijen bepaalt of problemen vroeg worden herkend en gezinnen passende ondersteuning ervaren.

We willen daarom investeren in betere samenwerking rond gezinnen en jongeren, met minder versnippering en meer samenhang. We blijven daarbij sturen op kwalitatief goede en passende ondersteuning, met partners die samenwerken vanuit de bedoeling voor kinderen, jongeren en gezinnen. Daarbij luisteren we nadrukkelijk naar de ervaringen van jongeren, ouders en professionals in de praktijk.

Eerder passende ondersteuning

Ook binnen de gemeente zetten we in op het verder versterken van de samenwerking tussen beleid, uitvoering en partners in de stad. Juist in een complex domein als jeugd is het belangrijk dat signalen uit de praktijk snel hun weg vinden naar beleid en bestuurlijke keuzes, en dat beleid tegelijkertijd goed aansluit op wat in de uitvoering nodig is. Door die verbinding verder te verbeteren, kunnen professionals beter samenwerken, sneller leren van ervaringen uit de praktijk en jongeren en gezinnen eerder passende ondersteuning bieden.

Daarbij hoort ook dat we investeren in goede sturingsinformatie, inzicht in ontwikkelingen en een sterke samenwerking met partners. Niet vanuit extra bureaucratie, maar juist om beter zicht te krijgen op wat werkt, waar knelpunten ontstaan en hoe ondersteuning tijdig kan worden georganiseerd.

Zo bouwen we stap voor stap aan een stabiele, toekomstbestendige en lerende jeugdhulpketen. Daarin krijgen professionals de ruimte om te werken vanuit de bedoeling achter de regels, en ontvangen jongeren sneller de juiste hulp.

Maatschappelijke opbrengst is groot

We erkennen dat investeringen aan de voorkant geld kosten en niet altijd direct financieel zichtbaar resultaat opleveren binnen de jeugdzorg zelf. De maatschappelijke opbrengst is echter groot: minder escalatie, sterkere gezinnen, betere kansen voor jongeren en minder problemen op andere terreinen zoals armoede, uitval of uitkeringen. Daarom durven we te kiezen voor een aanpak die zich richt op de lange termijn waarbij we in vastgelopen situaties maatwerk inzetten om patronen te doorbreken en verdere escalatie te stoppen.

Deventer wil daarmee bouwen aan een jeugdbeleid dat niet draait om loketten of schotten, maar om kinderen en jongeren zelf. Een aanpak waarin we niet pas ingrijpen wanneer het misgaat, maar waarin we samen investeren in gezond opgroeien, kansgelijkheid en sterke gemeenschappen.

2.7 Onderwijs en ontwikkeling

Onderwijs is de basis voor vrijheid, ontwikkeling en gelijke kansen. Goed onderwijs helpt kinderen en jongeren hun talenten te ontdekken, geeft perspectief op werk en zorgt ervoor dat mensen kunnen meedoen in de samenleving. Deventer wil een gemeente zijn waarin ieder kind de kans krijgt zich optimaal te ontwikkelen, van voorschool tot praktisch beroepsonderwijs en theoretisch onderwijs.

We investeren in kansengelijkheid en zetten in op vroegsignalering van achterstanden. Daarom vinden we goede voorschoolse educatie belangrijk en werken we samen met scholen, kinderopvang en maatschappelijke partners om problemen en achterstanden vroeg in beeld te krijgen. De achtergrond of financiële situatie van ouders mag nooit bepalend zijn voor de kansen van kinderen. We willen dat kinderen kunnen meedoen aan onderwijs, sport, cultuur en buitenschoolse activiteiten, ook wanneer thuis minder financiële ruimte is.

Gezond, groen en veilig

Scholen zijn meer dan plekken om les te krijgen. Onderwijs gaat ook over samen leren leven en vaardigheden ontwikkelen om actief en sociaal deel te nemen aan onze samenleving. We willen dat scholen gezonde, groene en veilige ontmoetingsplekken zijn voor kinderen, jongeren, ouders en de buurt. Een prettige leeromgeving draagt bij aan gezondheid, ontmoeting en ontwikkeling. Daarom stimuleren we groene schoolpleinen en multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen en sportvoorzieningen, zodat scholen ook buiten lestijden een rol kunnen spelen in de wijk of het dorp.

Een veilige en gezonde schoolomgeving stopt niet bij het schoolplein. We willen samen met scholen, ouders en verkeerspartners onderzoeken hoe schoolroutes veiliger en aantrekkelijker kunnen worden ingericht, zodat meer kinderen lopend of fietsend naar school gaan. Daarmee vergroten we de verkeersveiligheid rondom scholen, stimuleren we beweging en verminderen we de drukte van autoverkeer bij haal- en brengmomenten.

Goede start en gelijke kansen

Goed onderwijs vraagt ook om aandacht voor gezondheid en welzijn. Mentale gezondheid, sociale veiligheid en een gezonde leefstijl verdienen nadrukkelijk aandacht op school. We vinden het belangrijk dat kinderen de dag gezond kunnen beginnen en niet met een lege maag naar school hoeven. Daarom ondersteunen we initiatieven die bijdragen aan een gezonde start van de dag en gelijke kansen voor kinderen.

Door samenwerking tussen maatschappelijke organisaties kunnen signalen eerder worden opgepakt en krijgen kinderen sneller passende ondersteuning.

Daarnaast investeren we in een sterke verbinding tussen onderwijs, arbeidsmarkt en innovatie. Deventer heeft een sterke positie als onderwijsstad met het mbo, hbo en Stadscampus de Kien. We gaan verder met het aantrekkelijker maken van Deventer voor studenten en streven naast voldoende huisvesting ook naar een levendiger studentenklimaat. Door onderwijs en bedrijfsleven beter te verbinden, versterken we zowel de kansen van inwoners als de economische toekomst van onze gemeente. Daarbij hebben we oog voor praktisch, technisch, creatief en theoretisch talent: ieder talent is waardevol en hard nodig voor de toekomst van Deventer.

Waar zetten we op in?

- kansengelijkheid en goede ontwikkelkansen voor ieder kind;
- meer samenwerking rondom basisvaardigheden, waarbij bibliotheken een verbindende rol kunnen spelen op het gebied van taal, lezen, rekenen en digitale vaardigheden;
- sterke verbinding tussen mbo, hbo, ondernemers en maatschappelijke organisaties;
- onderwijs dat kinderen en jongeren voorbereidt op een veranderende samenleving en arbeidsmarkt.

2.8 Inclusie en samenleven

Deventer wil een gemeente zijn waarin iedereen mee kan doen en waar iedereen zich welkom en veilig voelt. We vinden het belangrijk dat inwoners, ongeacht achtergrond, geloof, beperking, kleur, gender, seksuele oriëntatie of inkomen, gelijke kansen hebben om deel te nemen aan de samenleving. We houden aandacht voor groepen wiens gelijke kansen onder druk staan, zoals vrouwen, de LHBTQIA+ community en mensen met een migratieachtergrond. Respect, toegankelijkheid en verbondenheid vormen daarbij belangrijke uitgangspunten.

We zetten in op een samenleving waarin verschillen naast elkaar kunnen bestaan en waarin ruimte is voor ontmoeting, begrip en participatie. Daarbij werken we samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en vrijwilligersorganisaties.

Waar zetten we op in?

Gelijke behandeling en tegengaan van discriminatie

Discriminatie, uitsluiting en intimidatie zijn onacceptabel. Daar treden we als gemeente actief tegen op, bijvoorbeeld bij de vernieling van symbolen of herdenkingstekens.

We blijven ons inzetten voor gelijke behandeling en het tegengaan van discriminatie, onder meer op de arbeidsmarkt, woningmarkt, in het onderwijs en in de openbare ruimte. Discriminatie.nl Deventer, het Etty Hillesum Centrum en andere maatschappelijke organisaties die bijdragen aan bewustwording, ontmoeting en ondersteuning zijn hierbij belangrijke partners.

Toegankelijke gemeente

Iedere inwoner moet zelfstandig mee kunnen doen. Daarom werken we verder aan een toegankelijke gemeente voor mensen met een beperking. We verbeteren stap voor stap de fysieke toegankelijkheid van openbare ruimtes en gemeentelijke gebouwen.

Dat doen we ook voor de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke dienstverlening en informatievoorziening. Het taalgebruik van de gemeente draagt bij aan een inclusieve samenleving.

We geven invulling aan het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking. Dit betekent dat de openbare ruimte, maar ook speelplaatsen voor kinderen, toegankelijk en geschikt moeten zijn voor mensen met een handicap. Ook houden we bij inrichting en verandering van de openbare ruimte zoveel mogelijk rekening met inwoners met dementie, bijvoorbeeld door markante herkenningspunten te behouden of te plaatsen.

Om meiden en vrouwen gelijke kansen te geven, bieden we gratis menstruatieproducten aan via Menstruatie Uitgifte Punten (MUP's) op openbare plekken zoals scholen, bibliotheken en wijkcentra.

Omdat er Deventenaren zijn die de deur niet uit durven uit angst om niet tijdig een toilet te vinden, zetten we in verblijfsgebieden in op voldoende toegankelijke openbaar toegankelijke toiletten met partners in de gemeente. Ook zetten we in op minimaal één 'Changing Places'-toilet op een strategische, centrale locatie nabij de binnenstad.

De gemeente maakt de vindbaarheid van toiletvoorzieningen zichtbaar via de HogeNood-app en betere bewegwijzering.

Veilig en vrij samenleven

Iedereen moet zich in Deventer vrij en veilig kunnen voelen. We ondersteunen initiatieven zoals Orange the World, Pride Deventer en SamenVrij!Deventer die bijdragen aan verbinding, wederzijds begrip en sociale veiligheid in wijken, scholen, verenigingen en de openbare ruimte. Daarbij is aandacht voor de positie van groepen die te maken kunnen krijgen met uitsluiting, discriminatie of onveiligheid.

We werken toe naar een permanent inclusiesymbool in de openbare ruimte.

Historisch bewustzijn en verbinding

Kennis van de geschiedenis draagt bij aan begrip voor elkaar en helpt om maatschappelijke gesprekken in de huidige tijd zorgvuldig te voeren. Daarom blijven we aandacht besteden aan de geschiedenis van Deventer, waaronder de Tweede Wereldoorlog en het koloniale verleden. Jaarlijks vieren we op 1 juli Ketj Koti.

In 2027 is het 65 jaar geleden dat de eerste Turkse gastarbeiders naar Deventer kwamen. Naar aanleiding daarvan onderzoeken we een monument als erkenning voor de gastarbeiders, van allerlei nationaliteiten, die onlosmakelijk verbonden zijn met Deventer.

Shelter City

Deventer blijft deelnemen aan Shelter City en biedt daarmee tijdelijke opvang aan mensenrechtenverdedigers. Daarmee levert de gemeente een bijdrage aan internationale solidariteit, mensenrechten en democratische waarden.

Begraven en herdenken

We erkennen de behoefte aan passende vormen van begraven en herdenken. Een diverse gemeente als Deventer is constant in ontwikkeling en past zich aan naar de maatschappelijke vraag. Als inclusieve samenleving vinden we het belangrijk dat inwoners op een passende manier afscheid kunnen nemen en daarna herdacht kunnen worden. Daarom staan we positief tegenover initiatieven voor nieuwe bijzondere begraafplaatsen, op voorwaarde dat deze bijdragen aan natuurontwikkeling en/of maatschappelijke meerwaarde. Het initiatief ligt primair bij maatschappelijke partijen of initiatiefnemers; de gemeente denkt constructief mee en beoordeelt plannen vanuit alle invalshoeken. Zo bieden we ruimte aan verschillende vormen van herdenken en begraven.

2.9 Opvang en inburgering

Deventer is en blijft een gastvrije Hanzestad waar iedereen zich thuis voelt, mee kan doen en zichzelf kan zijn. Deventer neemt verantwoordelijkheid voor de opvang van mensen die moeten vluchten voor oorlog, geweld of onderdrukking. Nieuwkomers worden gezien als medebewoners die de gemeente verrijken. We willen dat zij zo snel mogelijk mee kunnen doen in de samenleving. Deventer stelt zich voor huidige en nieuwe bewoners op als een veilige haven die bescherming en perspectief biedt, ongeacht de uitdagingen die er ook zijn.

We vinden het belangrijk dat opvang zorgvuldig, humaan en veilig wordt georganiseerd, met oog voor zowel nieuwkomers als de leefbaarheid in wijken en dorpen. We houden rekening met draagkracht en draagvlak in onze gemeente en vinden het belangrijk om omwonenden tijdig te betrekken. Daarbij zijn communicatie en verbinding essentieel. We zetten in op een doorlopende leerlijn waarin opvang, participatie, onderwijs, werk, zorg en welzijn zoveel mogelijk met elkaar verbonden worden.

Daarvoor werken we samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, werkgevers en andere overheden. De visie “Deventer, een veilige haven” hanteren we ook de komende periode als uitgangspunt voor ons beleid.

Wat gaan we doen?

Opvang van vluchtelingen

Deventer neemt haar verantwoordelijkheid bij de opvang van vluchtelingen en voldoet aan de afspraken die hierover landelijk worden gemaakt, waaronder de spreidingswet.

Daarbij blijven we in gesprek met andere gemeenten en het Rijk over een evenwichtige verdeling van opvangplaatsen en de randvoorwaarden die nodig zijn voor goede opvang.

Wanneer een aanvullend beroep op Deventer wordt gedaan, blijven we bereid om hierop in te gaan, binnen duidelijke randvoorwaarden.

Heldere communicatie met inwoners is daarbij belangrijk. Omwonenden worden tijdig geïnformeerd en betrokken bij de inrichting en organisatie van eventuele nieuwe opvanglocaties. Ook blijft er een duidelijk aanspreekpunt voor vragen, signalen en zorgen vanuit de omgeving.

Zorgvuldige en veilige opvang

Bij opvanglocaties staan goede leefomstandigheden, geschikte huisvesting en veiligheid centraal. We zorgen voor passende voorzieningen en adequate begeleiding.

We houden aandacht voor zowel nieuwkomers als omwonenden en maken daarbij zorgvuldige afwegingen.

Bij eventuele nieuwe opvanglocaties wegen we draagkracht, leefbaarheid en spreiding binnen de gemeente nadrukkelijk mee.

Deventer biedt een sobere opvang aan mensen die geen verblijfsvergunning hebben in Nederland, maar om verschillende redenen nog niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst. Deze zogeheten bed-bad-broodvoorziening houden we in stand.

Meedoen vanaf het begin

We vinden het belangrijk dat nieuwkomers zo snel mogelijk mee kunnen doen in Deventer. Daarom zetten we in op een snelle start, ontmoeting en het leren kennen van elkaar.

Door vroeg te investeren in een combinatie van taal, scholing en (vrijwilligers)werk, zijn nieuwkomers eerder zelfstandig en bouwen we samen aan een goede toekomst. We zetten het (arbeids)potentieel en talent van nieuwkomers in ten behoeve van de Deventer gemeenschap.

Inburgering

Door taal ontstaan verbindingen en voelen mensen zich thuis en veilig.

De gemeente blijft investeren in de kwaliteit van inburgering. Daarbij hebben we extra aandacht voor het leren van de Nederlandse taal vanaf de eerste dag, voor participatie en het bevorderen van zelfstandigheid. We werken hierbij samen met onderwijsinstellingen, werkgevers, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers. Waar nodig bieden we ruimte voor maatwerk.

3. Dienstverlening en organisatie

3.1 Digitalisering

Maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw, zorg, veiligheid, duurzaamheid en leefbare wijken, worden steeds complexer, terwijl de verwachtingen van inwoners richting de overheid toenemen. Tegelijkertijd spelen digitalisering, data en kunstmatige intelligentie een steeds grotere rol in de manier waarop gemeenten werken, besluiten nemen en dienstverlening organiseren. Digitalisering raakt daarmee inmiddels vrijwel

alle gemeentelijke domeinen en is niet langer alleen een vraagstuk van ICT of bedrijfsvoering.

Deventer wil digitalisering daarom strategisch, mensgericht en toekomstbestendig benaderen.

Niet door een groot bestuurlijk systeem op te tuigen, maar door technologie slimmer en professioneler in te zetten voor betere dienstverlening, betere besluitvorming en voor een overheid die betrouwbaar, toegankelijk en controleerbaar blijft voor inwoners. Daarbij houden we oog voor publieke waarden zoals privacy, menselijke maat en transparantie.

Tegelijkertijd nemen risico's toe op het gebied van cyberdreigingen, digitale afhankelijkheden en de continuïteit van dienstverlening. Nieuwe geopolitieke ontwikkelingen maken duidelijk dat gemeenten steeds afhankelijker zijn geworden van grote internationale technologiebedrijven. Daarom investeren we de komende periode niet alleen in innovatie en digitale kansen, maar ook in digitale weerbaarheid, publieke regie en digitale autonomie.

Waar zetten we op in?

In 2026 stellen we de i-Visie DOWR (samenwerkingsverband Deventer, Olst-Wijhe, Raalte) vast als richtinggevend kader voor de informatievoorziening en digitalisering. Daarbij werken we waar mogelijk samen binnen DOWR, met medeoverheden, de VNG en de Nederlandse Digitaliseringsstrategie, zodat we gebruik kunnen maken van elkaars ervaringen.

Proactieve en mensgerichte dienstverlening

We zetten in op proactieve, toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening, georganiseerd vanuit de leefwereld van inwoners in plaats van vanuit interne systemen of afdelingen. Door data, technologie en dienstverlening slimmer met elkaar te verbinden, kunnen inwoners sneller, eenvoudiger en menselijker geholpen worden.

Tegelijk blijft persoonlijk contact belangrijk. Niet iedere inwoner is digitaal vaardig. Digitalisering mag dienstverlening makkelijker maken, maar nooit afstandelijker of ingewikkelder. Daarom blijft naast digitale dienstverlening ook persoonlijk, telefonisch en waar nodig fysieke ondersteuning beschikbaar.

Data, AI en publieke waarden

Data en AI bieden kansen om maatschappelijke opgaven beter te begrijpen en om dienstverlening en besluitvorming te verbeteren. In het ruimtelijk domein helpen data en visualisaties bijvoorbeeld bij betere afwegingen rondom woningbouw, mobiliteit en leefomgeving. In het sociaal domein kunnen inzichten uit data bijdragen aan preventie en effectievere ondersteuning.

Daarnaast zien we dat generatieve AI-toepassingen en AI-agents zich snel ontwikkelen en steeds vaker onderdeel worden van het dagelijkse werk. De gemeente Deventer wil ruimte bieden voor innovatie, experimenten en digitaal vakmanschap, maar altijd binnen duidelijke kaders.

We stellen AI-beleid vast waarin aandacht is voor privacy, uitlegbaarheid, menselijke controle, non-discriminatie, toegankelijkheid en publieke waarden. Digitale toepassingen die invloed hebben op inwoners moeten zorgvuldig, transparant en controleerbaar zijn. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid verantwoord omgaat met algoritmes, AI en persoonsgegevens.

Deventer voert een commissie in die bestaat uit onafhankelijke deskundigen en gevraagd en ongevraagd adviseert over nieuwe technologieën, het gebruik van data en de ethische discussies die daarbij horen. De commissie krijgt een adviserende rol bij het AI-beleid.

Digitale weerbaarheid en autonomie

Nieuwe technologieën brengen ook nieuwe kwetsbaarheden met zich mee. Daarom blijven we investeren in informatiebeveiliging, privacybescherming en het oefenen met cybercrisisscenario's. Zo versterken we de digitale weerbaarheid van de gemeente verder.

Daarnaast willen we minder afhankelijk worden van grote buitenlandse technologiebedrijven waar dat mogelijk en realistisch is.

Bij aanbestedingen en investeringen wegen we daarom open standaarden, Common Ground-principes, publieke regie en digitale autonomie nadrukkelijk mee. Daarbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij landelijke en Europese ontwikkelingen en samenwerking.

Bestuurlijke betrokkenheid

Digitalisering vraagt steeds vaker om politieke en bestuurlijke keuzes. Denk aan de inzet van AI, omgang met data, digitale autonomie, privacy en de manier waarop inwoners toegang krijgen tot gemeentelijke dienstverlening. Daarom versterken we de betrokkenheid van college en raad bij digitaliseringsvraagstukken. We benoemen binnen het college een portefeuillehouder digitalisering.

3.2 Dienstverlening en participatie

Werken aan vertrouwen

Inwoners hebben behoefte aan duidelijkheid, betrouwbaarheid en een gemeente die dichtbij staat. We willen het vertrouwen in de overheid vergroten. Daarom investeren we in heldere communicatie met duidelijke taal, makkelijk bereikbare ondersteuning en echte samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Als participatie goed gaat, voelen inwoners zich gezien en gehoord. Door ideeën, zorgen en belangen al vroeg op te halen en hierover met inwoners in gesprek te gaan, kunnen we betere besluiten nemen. Dat helpt ook om het vertrouwen te versterken.

Wat gaan we doen?

Toegankelijke en betrouwbare dienstverlening

Innovatie en digitale middelen helpen ons om onze ondersteuning te verbeteren.

We willen slimmer werken, zonder in te leveren op kwaliteit. Daarom bekijken we bijvoorbeeld de mogelijkheid voor een snelloket voor kleine bouwplannen.

We onderzoeken ook hoe en welke ondersteuning we kunnen aanbieden in buurtvoorzieningen, zodat inwoners dichtbij huis hulp kunnen vragen. Want we willen dat iedereen makkelijk bij ons terecht kan. Door slimmer te werken, houden we meer tijd over voor inwoners die extra ondersteuning nodig hebben. Zo bereiken we meer mensen met onze hulp en diensten.

We ondersteunen eerder

We beginnen bij wat inwoners nodig hebben. De komende jaren zetten we sterker in op het vroegtijdig en proactief ondersteunen van inwoners. We maken onze dienstverlening beter vindbaar, signaleren eerder waar vragen of problemen ontstaan en nemen waar mogelijk zelf initiatief om contact op te nemen.

We willen inwoners actief informeren over waar zij recht op hebben en welke diensten beschikbaar zijn. Door gebruik te maken van informatie die al bij ons bekend is, kunnen we sneller bepalen of iemand in aanmerking komt voor ondersteuning of een gemeentelijke dienst. We onderzoeken daarbij ook waar we op basis van deze informatie zelfstandig besluiten kunnen nemen, zonder dat inwoners altijd eerst een aanvraag hoeven te doen.

Onze medewerkers spelen hierin een belangrijke rol. Zij worden getraind om signalen vroegtijdig te herkennen en verder te kijken dan de eerste vraag. Waar nodig schakelen zij direct collega's of partners in om inwoners snel en passend te helpen.

Daarnaast bieden we gemeentelijke diensten steeds vaker proactief aan, bijvoorbeeld wanneer een paspoort bijna verloopt. Door deze proactieve aanpak verminderen we onnodige complexiteit, bureaucratie en herstelkosten achteraf. Goede samenwerking en zorgvuldige omgang met privacy blijven hierbij essentieel.

We helpen bij alle overheidsvragen

Inwoners die vastlopen bij de overheid laten we niet vallen. Dat geldt ook voor vragen over landelijke organisaties zoals het UWV, de Belastingdienst en de IND.

We werken vanuit het idee dat er geen fout loket bestaat: iedere inwoner kan bij ons terecht. Samen met de inwoner zorgen we dat duidelijk wordt wat er aan de hand is, en we zoeken contact met de juiste uitvoeringsorganisatie die verder kan helpen.

In de publiekshal van het stadhuis staat een balie waar inwoners met alle overheidsvragen terecht kunnen. Deze balie wordt op dit moment als proef gebruikt.

Bij een positieve evaluatie willen we deze overheidsbrede dienstverlening uitbreiden.

Participatie

De evaluatie van het participatiebeleid laat zien dat we goed op weg zijn met participatie - en tegelijkertijd blijven we doorontwikkelen in een snel veranderende wereld.

Daarom blijven we investeren in hoe we samen optrekken met inwoners, ondernemers en organisaties bij participatie. We willen participatie voor iedereen duidelijker en toegankelijker maken, zodat mensen weten wat ze kunnen verwachten.

Goede participatie vraagt om duidelijke afspraken, een aanpak die past bij het onderwerp en de mensen, een goede terugkoppeling en ruimte om bij te sturen. We ontwikkelen digitale participatie verder en kijken na elk participatietraject wat beter kan.

We experimenteren met nieuwe vormen van participatie. Zo komen we in gesprek met groepen die we nu nog minder goed bereiken, zoals kinderen en jongeren, drukke gezinnen en inwoners die minder vanzelfsprekend aansluiten.

Vanuit het principe 'niet over ons zonder ons' benutten we de praktijkkennis in onze samenleving. Hierbij zoeken we actief samenwerking met onder meer het Deventer onderwijs.

De participatie met inwoners in de wijken via WijDeventer koesteren we en gaan we verder versterken. Ook met de Adviesraad Sociaal Domein Deventer (ASDD) blijven we nauw samenwerken: hun inbreng is waardevol, en we blijven hen actief ondersteunen.

Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties kunnen zelf participatie met de gemeente opstarten als zij denken dat zij een taak slimmer, handiger of goedkoper kunnen uitvoeren dan de gemeente. Dit heet het uitdaagrecht. We staan hier open voor, want het past bij onze open houding voor nieuwe initiatieven waarin we samenwerken aan een sterk en betrokken Deventer. In deze periode evalueren we het participatiebeleid opnieuw.

3.3 Strategische samenwerking

De grote opgaven waarvoor we staan – op het vlak van woningbouw, bereikbaarheid, zorg en veiligheid, energietransitie en economische ontwikkeling – kunnen we als gemeente niet alleen. Daarom werken we op meerdere dossiers samen met onze buurgemeenten, met de regio Stedendriehoek, met provincie Overijssel en met de Rijksoverheid in Den Haag. En we bouwen aan een Europees netwerk. Goed samenwerken vraagt om een actieve en goed georganiseerde inzet op invloed. Voor onze gemeente is Public Affairs een strategisch instrument om de positie van Deventer structureel te versterken.

Een effectieve lobby begint met het stellen van heldere prioriteiten: een beperkt aantal thema's waarop Deventer extra zichtbaar wil zijn en waarop we een specifiek doel hebben, op lange of korte termijn. De huidige prioritaire lobbythema's voor Deventer zijn: ruimtelijke ontwikkeling, spoor- en waterbereikbaarheid en energietransitie. Deze prioriteiten verbinden we aan de gezamenlijke strategische (lobby)agenda van de Stedendriehoek, zodat we als regio één verhaal vertellen en onze gezamenlijke kracht benutten. Door regionaal te opereren, vergroten we onze geloofwaardigheid in binnen- en buitenland en zitten we sneller als strategische partner op de juiste plek.

3.4 Financiële uitgangspunten

We zijn transparant over het geld, gaan zuinig om met gemeenschapsgeld en houden vast aan een solide financiële huishouding. Tegelijkertijd zijn we eerlijk over de kosten van onze grote ambities en laten we geld niet onnodig liggen.

Voortbouwend op een stevig financieel fundament, investeren we in onze ambities voor Deventer. Het uitgangspunt is dat we vasthouden aan de bestaande begrotingsregels. We zorgen voor een evenwichtige balans tussen wat de Deventer samenleving nu nodig heeft, en wat we nodig hebben voor de toekomst van Deventer. We zorgen voor een structureel sluitende jaar- en meerjarenbegroting, waarbij structurele uitgaven worden gedekt met structurele middelen. Dit houdt in dat ramingen volledig, realistisch en haalbaar moeten zijn.

We gaan ook zorgvuldig om met de lasten voor onze inwoners en bedrijven. We vinden dat heffingen kostendekkend moeten zijn. De huidige systematiek van jaarlijkse aanpassing van de onroerendezaakbelasting (OZB) met 3% blijft het uitgangspunt. Mocht de financiële situatie in combinatie met onze ambities ons daartoe dwingen, dan zullen we dit heroverwegen. Om Deventer bereikbaar te houden in de toekomst, verhogen we de parkeertarieven. En we kijken ook waar we betaald parkeren kunnen uitbreiden. Deze opbrengsten worden gebruikt om te investeren in de bereikbaarheid van Deventer voor de toekomst. Met de verhoging van de toeristenbelasting naar het landelijk gemiddelde investeren we in de aantrekkelijkheid van Deventer.

Extra investeringen zijn mogelijk door behoedzaam te begroten, rekening te houden met de ontwikkeling van het gemeentefonds, een beperkte inzet van de algemene reserve en een beperkte verhoging van de lokale tarieven. In onderstaande tabel zijn de extra investeringen in beeld gebracht.

Onderwerp	2027 (€ x1.000)	2028 (€ x1.000)	2029 (€ x1.000)	2030 (€ x1.000)
Bestaanszekerheid	1.700	1.700	1.600	1.600
Vitaal platteland	35	35	35	35
Dienstverlening en participatie	900	900	600	600
Digitalisering en bedrijfsvoering	200	200	200	200
Economie	300	70	70	70
Inclusie	250	250	250	250
Duurzaamheid en klimaat	1.000	900	800	P.M.
Kunst en cultuur	950	700	500	400
Mobiliteit en bereikbaarheid	300	300	800	1.500
De jeugd heeft de toekomst	2.800	500	500	500
Opvang en inburgering	2.100	2.100	1.300	1.300
Sport	100	100	100	100
Veiligheid	200	200	200	200
Toekomstbestendige wijken en dorpen	1.500	1.500	1.500	1.300
Evenementen	600	600	300	300
Erfgoed en monumenten	400	250	200	60

4. Samen werken aan goed bestuur

Deze coalitie wil het goede samenspel in de gemeenteraad vasthouden én verder verbeteren. Alle 11 partijen en 39 raadsleden werken vanuit hetzelfde doel: het beste voor Deventer. Daarom zetten we vol in op samenwerking en een open bestuursstijl. Samen komen we immers tot betere oplossingen en keuzes voor onze inwoners.

Zoals informateur Eva Boswinkel al zei: “Wat ons verbindt, is vele malen groter dan wat de partijen onderscheidt.” De gemeenteraad werkt écht samen op een manier waarbij het collectief meer is dan de som der delen. Dat blijven we de komende vier jaar koesteren en versterken.

In de samenwerking tussen de coalitiefracties, het college en de volledige raad staan we voor de volgende drie beginselen:

Ruimte in het akkoord en in de raad

Met dit akkoord willen we vooral richting en doelen aangeven. Er is ruimte voor verschillen in ideeën en voor initiatieven van alle partijen. De gekozen kleine meerderheid van de coalitie (21) versterkt deze ruimte. De raad heeft volop ruimte voor eigen initiatieven. Zo werken we aan een bestuurscultuur die daadkrachtig is, maar ook ontspannen, nuchter en samenwerkingsgericht.

We werken samen met de samenleving

We zijn een coalitie die de samenleving waardeert en stimuleert. We werken samen, maar nemen ook regie op thema's waar we verschil willen maken. Dat doen we daadkrachtig, door bestaande plannen uit te voeren en koersvast en resultaatgericht te blijven. We werken vanuit participatie, betrokkenheid en laagdrempeligheid. We zijn een bestuur dat naar onze inwoners luistert, belangen afweegt en vervolgens navolgbare keuzes maakt en communiceert in begrijpelijke taal.

Participatie vormt voor ons de basis van goed bestuur; geen verplicht nummer, maar een vanzelfsprekend onderdeel van hoe we werken. Tegelijkertijd zijn we eerlijk over de grenzen van wat mogelijk is: niet elke wens kan of hoeft gerealiseerd te worden. Goed bestuur vraagt om het maken van duidelijke keuzes, het zorgvuldig afwegen van belangen en het helder uitleggen van besluiten. Daarbij staan we naast onze inwoners, niet er tegenover.

Werken vanuit vertrouwen, met debat op de inhoud

We werken vanuit onderling vertrouwen. In de raad debatteren we op de inhoud, niet op de persoon. Verschil van inzicht hoort bij een gezonde democratie en is noodzakelijk voor het samenspel. Het college denkt proactief mee met wensen en voorstellen vanuit de raad en we gunnen elkaar wat.

We zoeken actief de samenwerking met alle partijen in de raad, denken vanuit overeenkomsten en niet vanuit tegenstellingen.

De fractievoorzitters van de coalitie organiseren minimaal elk jaar een gezamenlijke reflectiesessie met alle fractievoorzitters over de samenwerking in de raad, en tussen college en raad.

College met vijf wethouders

De komende periode komen er grote opgaven op Deventer af. In dit coalitieakkoord stellen we ambitieuze doelen om hiermee aan de slag te gaan. Dat vraagt om een slagvaardig college dat tempo maakt en resultaten boekt. Een team van vijf wethouders geeft samen met de burgemeester uitvoering aan dit akkoord. Zij staan dichtbij inwoners, zijn laagdrempelig benaderbaar en zichtbaar in de Deventer samenleving. PRO, Gemeentebelang en D66 kiezen bij de start van deze nieuwe collegeperiode voor een college met vijf wethouders. De keuze voor vijf wethouders is bewust en weloverwogen gemaakt. Met de recente optimalisatie van de ambtelijke organisatie zijn naar verwachting efficiency-voordelen in de uitvoering te behalen. We verwachten dat we met een team van vijf wethouders met collegiaal bestuur de ambities waar kunnen maken.

Daarbij speelt een rol dat we niet over één nacht ijs willen gaan voordat we financiële middelen vrijmaken voor een zesde wethouder. Daarom zullen we in het voorjaar van 2027 een uitgebreide evaluatie uitvoeren en pas dan een besluit nemen over de eventuele uitbreiding van het team met een zesde wethouder. Bij de evaluatie worden onder andere criteria als werklust/ervaren werkdruk, zichtbaarheid en realisatiekracht betrokken.

Als blijkt dat uitbreiding nodig is, dan kiezen we voor een gezamenlijke en door alle partijen gesteunde wethouder die de diversiteit in het college vergroot.

5. Wethouders en portefeuillevverdeling

Matthijs Nijboer

- Wonen / herstructurering en woningbouwopgave
- Werk en inkomen, armoedebestrijding
- Toekomstbestendige wijken / buurtvoorzieningen
- Asiel en inburgering
- Financiën
- Verjongen arbeidsmarkt, Human Capital Agenda
- Gebiedsprogramma Keizerslanden
- Wijkwethouder Keizerslanden en Colmschate Noord / Vijfhoek
- 1e Locoburgemeester

Marcel Elferink

- Ruimtelijke ontwikkeling, omgevingswet
- Mobiliteitsbeleid, incl. Stadslint Keizerslanden
- Plattelandsbeleid
- Energietransitie, incl. netcongestie
- Public Affairs en lobby
- Projecten: Podiumkunsten onder 1 dak, Sportvoorziening Bathmen
- Wijkwethouder Colmschate Zuid
- 2e Locoburgemeester

Rik van Wijk

- Grootschalige woningbouw
- Woningbouw dorpen
- Jeugd en onderwijs
- Gezondheid en sport
- ICT en bedrijfsvoering
- Digitalisering
- Wmo
- Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid
- Projecten: Renovatie De Scheg
- Wijkwethouder Binnenstad
- 3e Locoburgemeester

Karin Obdeijn

- Leefomgeving
- Kunst en cultuur
- Erfgoed en monumentenzorg
- Milieu en duurzaamheid
- Dierenwelzijn
- Communicatie en participatie, WijDeventer
- Slim warmtenet Zandweerd
- Wijkwethouder Zandweerd en Borgele / Platvoet
- 4e Locoburgemeester

Lars Wijnhoud

- Economie en internationaal beleid
- Vastgoed en grondposities
- Beschermd wonen/maatschappelijke opvang
- Inclusie en diversiteit
- Bedrijventerreinen
- Gebiedsprogramma Centrum&Schil, incl. Wonen Boven Winkels, Stadshof, Broederenkwartier
- Wijkwethouder Rivierenwijk en Voorstad
- 5e Locoburgemeester

Burgemeester Ron König

- Openbare orde en veiligheid
- Toezicht en handhaving
- De Hanze & internationale contacten
- Publieke dienstverlening
- Kabinetszaken
- Wijkwethouder Buitengebied (Bathmen, Diepenveen, Lettele, Okkenbroek, Schalkhaar)

moie woorden

ik denk aan jou
fluistert zij mij
bijna verlegen
in mijn hoofd

ik denk aan jou om mij
opdat ik sterker word dan ik lijk
en trotser straal dan ik kijk

ik denk jou
schrijft ze mij
omdat wij verder willen met

in jou
in ons
in al

ik denk aan jou
zegt ze vol vertrouwen
en kijkt verliefd naar mij
om zichzelf te zien

zij geeft mij een hand
om te groeten
te redden
om samen te zijn

zij geven handen
om een megafoon te vouwen
en het geluid te zijn
van een stad vol wereldwijze stamtonen

ik smaal
en denk aan jou
in andere kleren
met andere stemmen
verleid mij met daden zeg ik
niet met woorden

ik
ben hier de dichter

- - -

Martin Knaapen
ter gelegenheid van
het coalitieakkoord

Productie

Foto's: gemeente Deventer, Rob de Geest, Bart Ros,
Theaterschip/Christein van Hoffen, Kees Winkelman,
Erwin Zijlstra

Vormgeving: AMGDesign, Deventer

Eindredactie: Concernstaf gemeente Deventer

Met dank aan Tanja Eekhuis, Tjeerd van der Meulen,
Matthijs Nijboer, Karin Obdeijn, Marcel Elferink,
Hennie Eltink, Erik Smeenk, Lars Wijnhoud,
Oğuzhan Akdemir, Fleur Albers, Bas Evers,
Rik van Wijk, Rob de Geest, Ashley North,
Jeroen Teesink, Saskia van der Velden.

Juni 2026

